

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

X. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2003. február

1943. január 12.

„Kétszázötvenezer magyar férfi áll a Don partján 1943. január 12-én. A hőmérséklet váratlanul jelentősen csökken: mínusz 35 fokot mutat a hőmérő. Befagytak az akkumulátorok, az örök keze ráfagy a puskára.

Vakító fehér csend.

Csak meghalni lehet, hátrálni nem.”

(Idézet: Nemeskürty István Requiem egy hadseregért c. könyve 41. oldaláról)

Hatvan éve történt! Ismét történelmünk gyászos évfordulójára emlékeztetjük olvasóinkat. Mennyi tragédiát kellett a hosszú századokon át megélni nemzetünk hős fiainak! Nem soroljuk...

Hatvan évvel ezelőtt ezen a napon indult meg a második világháború keleti frontján a szovjet hadsereg nagyarányú voronyezsi-harkovi hadművelete. Ekkor érte az első csapás a 2. magyar hadsereg katonáit. 208 kilométeres szakaszt kellett volna a rosszul felszerelt magyar csapatoknak védeni a túlerővel szemben. S alig két hét alatt a kétszázötvenezeres magyar hadsereg semmivé vált, pusztulásra ítéltetett. 147.971 embert veszítettünk, a harcokban, vagy a visszavonuláskor megsebesültek, megfagytak, életüket veszítették, közülük harmincezer katona és munkaszolgálatos esett hadifogságba.

1972-ben jelent meg a bevezetőben már idézett Nemeskürty Istvánnak; Requiem egy hadseregért című történelmi munkája, mely végre méltó emléket állított, igazságot szolgáltatva az ártatlan áldozatoknak. Így szól könyvében: „...a magyar uralkodó osztály erkölcsileg és politikailag rosszabbul vizsgázott, mint vizsgálhatott volna, s ha ezt a körülmények okozkodó és óvatoskodó mérlegelésével úgy kenjük el, hogy egy borzalmas és máig őszintén fel nem tárt, a katonai vereséget egy pánikszerűen megfutott hadsereg fogunk: akkor a tudatosan halálba küldött vértanúk emlékét gyalázzuk meg...”

Ez hát a német követelésre 1942 tavaszán megindult 2. magyar hadsereg tragédiája néhány sorban! Igen, írhatunk könyveket, elemezhetjük az okokat, okolhatjuk a német hadvezetést, okolhatjuk a rosszul felszerelt magyar katonákat, ám mindez csak utólagos magyarázat. A tragédia bekövetkezett! Ekkor, ott közel

Számunk tartalmából:

- ☞ **Városunk díszpolgára lesz Csollány Szilveszter 22. old.**
- ☞ **Endródi balladák 30. old.**
- ☞ **A 77 éves Tűzoltó Egyesület fénykora és hanyatlása 36. old.**

150 ezer magyar veszett el értelmetlenül, és igazságtalanul. Hajtsunk fejet az áldozatok emléke előtt!

Az évforduló alkalmából országszerte a nagyvárosokban ünnepségeken emlékeznek meg a hatvan évvel ezelőtt el-esett magyar áldozatokról.

Császár Ferenc

Szent kábulatban van az Isten

A Nap vörösen vért nevet.
Rőhej-lávát hány a pokol gyomra.
Hiéna-had; az ember egymást marja.
Értékmérő lett a gyűlölet.

Bomlott ütemben lüktet benn a vér.
Zsörtőlődvé fürkészget az agy.
Önismeret sikong: bűnös vagy,
de hangja soha lelkedig nem ér.

Tavaszt vártunk, hogy békét hintsen,
lélekemelő nagy csodákat,
hogy nyissa imára átok-szánkat.
Szent kábulatban van az Isten.

Pogány pap módra, tárt karokkal,
vagy Dávid gyanánt zsoldárt zengek:
maradjanak meddők a méhek,
ne tégy csodát az asszonyokkal!

Kötélkorbácsod sújtson, verjen,
míg levezekeljük a nagy vétet.
Ne hagyj ártatlan nemzedéket
szervenadni! Legyen végre, vége!

Újvidék, 1943.

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület január 30-i ülésén

A testületi ülésnek ünnepi mozzanata is volt, amikor a város legfiatalabb díszpolgárának Csollány Szilveszternek átadásra került a megtisztelő cím. Az ülés szokásos munkájának befejezése után a Tornacsarnokban emlékezetes tornabemutatót tartott a Csollány Szilveszter és 2 tornász társa.

A polgármester úr részletesen beszámolt a januári hóesés és itéletidő okozta majdhogynem katasztrófa helyzetének sikeres kezeléséről. A városban még átmenetileg sem állt meg az élet, az utak elfogadható időn belül járhatóak voltak. Köszönet illeti ezért a védelmi bizottságot, és a polgármester megköszönte, hogy a lakosság döntő többsége is lelkiismeretesen takarította az ingatlanjai előtti járdát. Az időjárás miatti rendkívüli munka mintegy 3 millió forintba került a városnak.

A települési folyékony hulladék szállításának díjtétel emelését a testület jóváhagyta,

2003-ban a lakossági szennyvíz szippantási díja közcsatornával ellátott területen: 1067 Ft/köbméter, közcsatorna nélküli területen: 960 Ft/köbméter. A közületi szennyvízszippantás: 1250 Ft/köbméter. Az árnyékszék, WC tisztítás 2500 Ft/fuvar. A szennyvízmennyiség arányában történő szállítás díja: 2 köbméter. 3250 Ft/ fuvar, illetve 3800 Ft/ fuvar, 3 köbméter 3800Ft/ fuvar, illetve 4800 Ft/fuvar, 4 köbméter 4350 Ft/fuvar, illetve 4300 Ft/fuvar, 5 köbméter 4800 Ft/fuvar, illetve 5250 Ft/ fuvar. (a két ár a csatornával ellátott, illetve csatorna nélküli területre vonatkozik.)

Allati hulladék gyepmesteri telepre való elhelyezésének térítés díja:

Vállalkozók által fizetendő: 74 Ft/kg, Lakosság által fizetendő: 37 Ft/kg,

A közterületek használati díjtételnek emelése egységesen 10%-os. E napirendhez tartozik még az az információ, amelyet több helyi vállalkozó kérésére ismertettek. Tudniillik, arról van szó, amit főként a nyári szezonban tapasztalunk, hogy vidékről jönnek árusok, és az utcán árulják szezonális áruikat, (dinnyét, krumplit, almát, stb.). Ezek az árusok, is megfizetik a közterület használati díját, ami 55 Ft/ négyzetméter/nap, + áfa, és ezen kívül az iparüzési adót is kötelesek azonnal készpénzben fizetni.

Víz díj 2003 évre CSÖKKENT, a szennyvíz csak 5%-kal emelkedett. Ritka alkalom, a mai világban hogy valaminek az ára csökkenjen, hál Istennek, a hír igaz, városunk lakóinak ivóvíz fogyasztása, valamint a korábbi beruházások eredményeképpen kedvezőbb díjkategóriába kerültünk A lakossági vízdíj 88 Ft/ köbméter (102 Ft volt), a hatósági 180 forintról 173 forintra, csökkent. A szennyvíz esetében van némi emelkedés, mégpedig 5 %. A lakosság idén 119,8 Ft-ot fizet köbméterenként, a tavalyi 114,1 forint helyett, a hatósági 198,6 forint helyett 208,6 forint lett.

Gyermekjóléti szolgálat feladatellátására együttműködési megállapodást hagyott jóvá a testület Hunya község és Csárdaszállás

Község Önkormányzatával. Mind két településen a korábbi években is ellátta városunk szakember gárdája ezt a feladatot.

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűteményeiért kuratóriumi tagságáról egészségi állapotára való hivatkozással lemondott Láng Miklós úr. Egyben javaslatot tett az új tag személyére, aki Vidovszky rokon. A testület a kérésnek és javaslatnak helyt adott és 2003. február 1-től PERNECZKY LÁSZLÓ urat megbízta a kuratóriumi feladatok ellátására.

Az önkormányzati feladatokat szerződéses formában ellátók díjtétele átlagosan az infláció mértékével került megemelésre, egy-két kivételtől eltekintve.

2003 évi díjtételek: Szabadság úti óvoda: 5460 Ft, Fő úti óvoda: 4670 Ft, Kossuth úti óvoda: 4200 Ft, Vásártéri óvoda: 3940 Ft, Blaha úti óvoda: 4360 Ft, Selyem úti óvoda: 4360 Ft, Polyákhalmi óvoda: 5460 Ft, Bölcsöde: 12.100 Ft /

fő / hónap. A Logopédus ellátás: 132.130 Ft (április 1.-től)

Közművelődési támogatás: 473.700 Ft/hó, Ügyeleti gépkocsi: 300.000 Ft/hó, Városháza takarítás: 446.250 Ft/hó, Híradó támogatása: 42.340 Ft/hó.

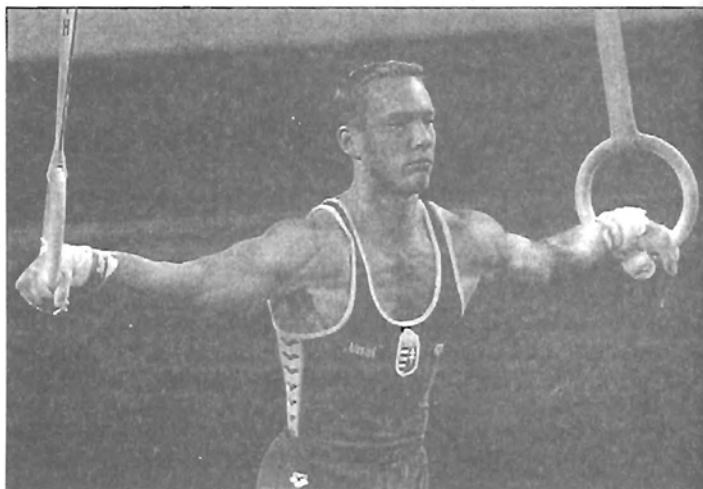
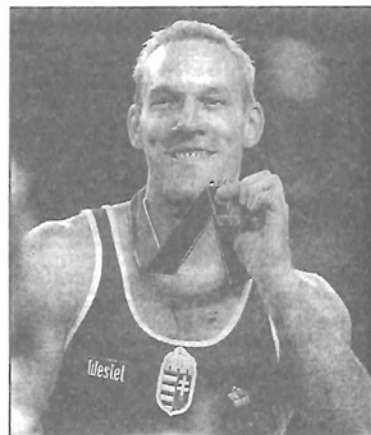
Sportcsarnok: 309.750 Ft/hó.

Jóváhagyta a testület az emelt óradíjakat is, Gyomán fűtés nélkül a terem használat: 500 Ft/óra, fűtéssel 700 Ft/óra, nagyterem esetén fűtés nélkül: 1200Ft/óra, fűtéssel 2700 Ft/óra. A Sportcsarnok használata óránként 2.700 Ft. Az

endrődi Közösségi Ház rendszeresen igénybevevőknek hétköznap 400 Ft/óra, hétvégén

2500 Ft/alkalom, más szervezeteknek, vállalatoknak: hétköznap 500 Ft/óra, hétvégén 1300 Ft/óra, termékbemutatóknak: 2000 Ft/óra és még iparüzési adó. Kecskés-zugi faház bérleti díja: helyi ált. iskoláknak: 2100 Ft/nap, középiskoláknak: 2.600 Ft/nap, egyéb igénybevétel: 3600 Ft/nap, +áfa.

Csollány Szilveszter

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy rendelkezése teljesíthető legyen, kérjük, hogy a borítékon az Ön nevét, lakcímét és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

2500 Ft/alkalom, más szervezeteknek, vállalatoknak: hétköznap 500 Ft/óra, hétvégén 1300 Ft/óra, termékbemutatóknak: 2000 Ft/óra és még iparüzési adó. Kecskés-zugi faház bérleti díja: helyi ált. iskoláknak: 2100 Ft/nap, középiskoláknak: 2.600 Ft/nap, egyéb igénybevétel: 3600 Ft/nap, +áfa.

Végezetül a polgármester tájékoztatta a képviselőket, hogy az éves költségvetési rendelet tervezet gőzerővel készül, a decemberben kimutatott elrettentően magas hiány optimális mértékre látszik mérséklődni, részletes előterjesztésére a februári ülésen kerül sor. Feltételezhetően több eladásra váró ingatlan, mint például az Enci főépülete, a Kossuth úti ház eladását szorgalmazni fogjuk, mert a pénzre szükség van, a 3 nagy beruházásnak folytatódni kell, (szennyvíz, fürdő, és feltehetően elkezdődik a Kis Bálint Iskola rekonstrukciója is, talán más formában, mint azt terveztük.)

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Megyei hírek

Január 11-én tartotta nagyszabású ünnepségét a Békés Megye Képviseleti-testülete Megyei Művelődési Központja, a Kézműves Szakiskola és a Balassi Közalapítvány a **XVI. Országos Szólótáncfesztivál** címmel. Ünnepi megnyitót **Pap János Békéscsaba Megyei Jogú Város polgármestere** tartotta. Ezt követték a kötelező, majd a szabadon választott táncok versenye. Gála és eredményhirdetés után a zárót **Varga Zoltán megyei elnök** mondott.

Vannak az embereknek boldog percei, többek között, ha látja más boldogságát. Ilyen öröm ért a múlt év december 21-én, midőn egyik volt kedves tanítványom Kiszely Zoltán a Szeged-Rókus templomban oltárhoz vezette Merényi Nikolett operaénekesnőt.

Zoli az általános iskolában Endrődön tanult, mint diákként. A gimnáziumot

Gyomán végezte szép eredménnyel. Érettségi után színésznek jelentkezett Békéscsabán a Jókai színtársulathoz. (A felvételin egyik általam írt novellával szerepelt sikerrel) 1993-tól „gyakorlatos színész, 1995-ől „segédszínész”, 1998-tól „színész lett. Vágya beteljesült. Sokat játszott a békéscsabai színházban, de a tévében is többször gyönyörködhattünk földünk szereplésében. Bőséges teendői mellett arra is vállalkozott, hogy az endrődi városrészen művészi programjaival hozzájáruljon kultúréletünkhöz. Aztán összetalálkozott az „igazival” Szegeden, ahová 2000-2001-ben szegődött, és a Csárdás királynőben Bóni szerepében aratott sikert, elismerést. Az ismeretségből Nikolettal házasság lett. Jelenleg Egyiptomban vannak nászúton.

Egy fiatalkori, boldogult vőfényiségem egyik versével köszöntöm, köszöntjük őket:

„Viszketős legyen az új ember talpa
Hamarosan bába után szaladjon el rajta.
Gyapodjon az új asszony testben és erőben,
Ikreket ringasson mielőbb bölcsőben!”

Sok boldogságot kívánok szerkesztőségünk minden tagja nevében

MÁRTON GÁBOR

A **Galaktika Kör szokásos baráti találkozóján**, január 8-án a rossz időjárás ellenére a tagoknak csak mintegy a fele tudott átgázolni a zimankós télben, hogy részt vegyen, ahol érdekes beszámolókat közepette pezsgővel köszöntötték az Új Évet. Videó vetítésre ezúttal sem került sor. Remélik, hogy a legközelebbi találkozón, február 5-én, már a szelídebb időjárás köszönt ránk, s a csapat teljes létszámban jelen lesz.

Hírek házunk tájáról

KÖZÖSSÉGI HÁZ

februári programja

8-án 18 órakor Szent Imre Alapítvány jótékonyági bál
15-én 18 órakor Valentin-bál Barátság Klub szervezésében
22-én 19 órakor 30. Farsangi randevő

A Katona József Művelődési Központ

februári programjánlata

Megnyílt a Siketek és Nagyothallók helyi szervezetének irodája
a Katona József Művelődési Központban.
Ügyfélfogadás: minden szerdán 15.30-tól 18 óráig. Telefon: 66/28301100-524.

1-én 18 órai kezdettel A Kerbarát Kör Pótszilvesztere
8-án a 9 órakor Körösmenti Alapfokú Művészeti Iskola
kis növendékeinek fellépése és játszóház.

16 órától félévzáró vizsgaműsor.

15-én a Kner Táncsoport Egyesület és a Színfolt Mazsorett Csoport
félévzáró táncbemutatója.

18-án 12 óra a Filharmónia Kht. Ifjúsági bérleti hangversenye.
Opera – ízelítő vígoperákból

Jóga Klub Indul. Minden pénteken 18-tól 20 óráig. Csoportvezető: Nagy Sándor

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A Szegedi Tanítóképzőt Végzetek Baráti Köre december 18-án kelt 23. sz. Körlevelében köszönetét fejezte ki Hunya Alajosnak, a baráti kör tagjának (szerkesztőbizottságunk tagjának), hogy 2002. évben rendszeresen megküldte részükre a **VÁROSUNK** című hagyományörző folyóiratot.

Az Endrődi Tájháza és Múzeum Sugár út 20. sz. alatt őrzi a település tárgyi emlékeit, Timár Máté szobát, Kunkovács László állandó kiállítását életművéből.

Nyitva előzetes bejelentkezés alapján bármikor. A bejelentkezés egy nappal előtt szükséges.

Belépő diák/nyugdíjas 50 Ft. (csoportos is) felnőtteknek 100 Ft.

Telefon: 66/282-472 (Tájháza üzenet rögzítő)
66/284-318 Szonda István állandó és mobil:
06/30/4939-311.

A Fogyasztóvédelmi Felügyelőség minden héten csütörtökön 14 órától 16 óráig a Katona József Művelődési Központban tartja fogadó óráját

A Rumba Táncsoport Egyesület és a klubot támogató Társastánc Alapítvány január 25-én délután a Katona József Művelődési Központban rendezte meg hagyományos téli félévzáró táncbemutatóját, ugyancsak a hagyományos sikerrel. A színháztermet betöltők hosszan tapsoltak meg egy-egy táncbemutatót.

Dicséret illeti a koreográfusokat, tánctanárokat. A műsorban felléptek a klub versenytáncosai és utánpótlás csoportjai.

In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tinár Máté

Patkó Imre (1922-1983)

Berkovics Adolf gyomai vas-kereskedő és felesége öt gyermekét nevelt. Sajnos, elsőszülött Lacijukat már kiskorában elvitte az I. világháború utáni spanyoljárvány. Ifjabb lányuk, a fényképész Mária - Maca - szerencsétlenségére épp Budapesten tartózkodott, az 1944-es március 19-i náci megszállás napján, belekerült egy razziába és nyoma veszett. A két szülő ugyancsak a vézskorszak áldozata lett. A Berkovics-család hét tagja közül három érték meg a felszabadulást. Miklós, úgy hogy a hazai numerus

clausus miatt Mussolini Olaszországában szerzett orvosi diplomát; itt ugyanis nem volt olyan antiszemitizmus, mint a Harmadik Birodalomban. Ma már ő sem él. Erzsí, Zeneakadémiát végzett és zongoraórákat adott Gyomán. Szívbeli jóbarátnője volt Dr. Tardos Gáspár helybeli ügyvéd lánya, Ancsi. Ő úgy kerülte el a holokausztot, hogy idejében Romániába házasodott, a háború után pedig kivándorolt Palesztinába. A három barátnő harmadik tagja a már a harmincas években nemzetközi hírű Fischer Annie, aki vőlegényével, későbbi férjével Tóth Aladárral többször megfordult ezidőtájt Gyomán. Ők Svédországban vészelték át a háborús éveket. Maga Erzsí sajátos módon, mint „árja párja” menekült meg. Elvált, de férje nevét megtartva Mágori Varga Erzsébet, később Mágori Erzsébet néven a politikai és kulturális élet ismert szereplőjévé vált. Második férje a történész Molnár Erik miniszter halála után Horváth Mártonnal az akkori idők kultúrpolitikájának egyik irányítójával kötötte össze életét. Tévé kritikái sok éven át voltak olvashatók az Élet és Irodalom hasábjain. Ő távozott utolsóként az öt Berkovics-gyerek közül.

1922-ben született a család Benjáminka: Imre, a későbbi Patkó Imre. Szülei azt remélték, hogy ő folytatja majd a vaskereskedést, ezért elemi iskoláinak elvégzése után a békéscsabai polgári iskolába, ezt követően, felső kereskedelmi iskolába járatott, itt érettségizett 1940-ben. Úgy tűnt, tisztos boltos válik belőle, szorgalmasan dolgozott az üzletben, hol eladóként, hol áruakodóként, hol pénztárosként, mikor mire volt szükség. Közben át-át járt Csabára, hogy barátai körében tökéletesítse angol nyelvtudását. (Utóbb derült ki, hogy az - úgymond - baráti kör illegális kommunista szervezkedés volt.) Patkót, jóval a gyomai gettó 1944-es felállítására előtt behívták munkaszolgálatra, s mire e sorok írója sok viszontagság után 1945. február végén hazaérkezett, ő - ugyancsak túlélve a kényszermunka megpróbáltatásait - már a Magyar Kommunista Párt helyi szervezetének titkára volt. Tisztségéről csakhamar leköszönt, és bevonult a demokratikus hadseregbe, hogy fegyverrel harcoljon a fasiszmus ellen. Erre, mint ismeretes az európai háború gyors befejezése miatt nem került sor, Patkó leszerelt, és megkezdte új életét, mondhatjuk „hosszú menetelését” titkon régóta vágyott igazi hivatása, az újságírás útján. Ennek évtizedei alatt bontakoztak ki, addig rejtett, nagyszerű,

színes és szenvedélyes személyiségjegyei: Néhány év békéscsabai gyarkornokoskodás után 1950-ben a Szabad Néphez került, egy évre rá munkája mellett történész diplomát szerzett az ELTE bölcsészettudományi karán. Lángoló igazságkeresése „gyanússá” tette, így került a Magyar Rádió Külföldi Adások Szerkesztőségébe, ahol nyelvtudása révén 1956-ban már fősztályvezető. Ekkor meredek fordulattal Tibetbe utazott: elkísérte próbaújtára a hatalmas kínai piac meghódítására törekvő Csepel autógyár kísérleti járműveit. E kaland irodalmi hozama lett az a Rév Miklós fotóművésszel közreadott izgalmas útirajz, amely - mint megannyi későbbi Patkó-könyv - ma már antiquariumban is csak elvétve kapható. Távolléte alatt bevásárolták a Magyar Rádió Munkástanácsába. Következmeny: újabb „lefokozás” - ezúttal a Ganz Gyár üzemi lapjához. Tehetsége révén azonban csakhamar a Magyar Távírat Irodába került mind magasabb beosztásba, hogy 1963-ban újabb váltással immár az MTI pekingi tudósítójaként térjen vissza a gigászi országba. A következő évben ismét a már Népszabadságra „átkeresztelt” központi orgánumának munkatársaként látjuk viszont mint a lap angliai tudósítóját. E kiküldetésének „mellékterméke” a zseniális szovjet mesterkérmről, Kim Philbyről írt könyve, melyet szinte napok alatt elkaptokdtak. - Jelmező egyébként Patkónak a politikai zsurnalisztikán messze túl mutató, széleskörű, minden újra fogékony érdeklődésére, hogy Tibetben és Anglián kívül - ugyancsak Rév Miklóssal - Karéliáról és az arab Keletről is megjelent kötete, sőt Vietnammról kettő is (közülük az egyiket hat nyelvre fordították le!). Hazatérve kinevezték a lap külpolitikai rovatának helyettes vezetőjévé, majd az akkoriban indult vasárnapi melléklet szerkesztőjévé. - Ezt követően kapta, addigi munkássága elismeréseként, utolsó, haláláig tartó megbízatását: a párt külpolitikai folyóiratának, a Nemzetközi Szemlének irányítását. Ám fekezhetetlen kutató természete ezt is megszakította vele, 1974-79 közt ugyanis öt éven át elvállalta a párizsi magyar sajtóiroda vezetését, hervadhatatlan érdemeket szerzett az emigrációban élő magyar művészek, és a szülőháza közti hídverésben, a kétirányú szellemi kölcsönhatás kibontakoztatásában.

Ennek azonban az is volt az oka, hogy Patkó Imre intellektuális látókörében az ötvenes-hatvanas évek fordulójától kezdve a politika és a történelem mellett egyre jelentősebb helyet kezdett kivívni magának a képzőművészetek iránti vonzalma. Jelmező erre az univerzális esztétika hajlamra, hogy történészi diplomája mellé 1972-ben, ötven éves korában művészettörténész oklevelet is szerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

Bel- és külhoni utazásainak évtizedei alatt vásárlásokkal és cserékkel mintegy 700 darabból álló képző-, ipar- és népművészeti kollektív birtokosa lett. S ez napjainkban is az ország egyik legnagyobb és legértékesebb magángyűjteménye. Szinte partatlan érdeklődése, olthatatlan szomjúsága, már-már megszállott kíváncsisága az élet új és még újabb élményeinek megismerésére- önként vállalat hajszolt életmódhoz vezetett. Mint egykori munkatársa és jó barátja, Baracs Dénes, a Magyar Távírat Iroda főmunkatársa írja: „... nyughatatlan ember volt, aki kétszeres tempóban élt és élt is meg mindent, éppen a szíve nem bírta az útemet, amelyet a zívte dikált neki.”

Nem érhetett meg matuzsálemi kort, 1983-ban, alig 61 évesen távozott az élők sorából. Patkó Imre második házasságából született fia, Patkó András, aki családot alapítva két unokával ajándékozta meg Harmadik házasságában szertettel gondozta és nevelte fogadott lányát, Bíró Máriát, s az 1975-ben született Bíró-unokát ugyanolyan örömmel fogadta, mint két sajátját.

A Patkó-Bíró gyűjtemény sorsa végakarátának megfelelően, de csak három évvel halála után, 1986-ban rendeződött véglegesen. Örökösei sok gyakorlati és bürokratikus akadályt legyőzve, a műpártoló Győr városában leltek befogadó gazdára. Napjainkban e kincs a városközpont egyik legszebb épületében, az úgynevezett Vastuskós-ház kétszintes, tetőtérrel kibővített tárlóiban látható, a Xantus János Múzeum gondos és értő kezelésében. A látogató, aki e kiállítását megtekintí, arról is hű képet kap, milyen volt maga az örökhagyó.

Patkó Imre, szabadgondolkodású, minden szellemi korlátot olykor vehemens ingerültséggel elutasító, reneszánsz lélekbe oltott, mélységesen mély meggyőződésű kommunista volt, esküdt ellensége a bigott merevségnek, aki abban a tudatban élt és halt, hogy a társadalmi fejlődés - ha kitérőkkel is, tévelygésekkel, zsákutcákkal is - a történelem főútvonalán halad tovább.

Ezúton mondok köszönetet Baracs Dénesnek, mindenekelőtt pedig Almási Tibor művészettörténésznek, a győri Xantus János Múzeum Patkó Imre gyűjtemény kezelőjének.

Kerekes Gábor

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE
1730-1930-ig (részletek)

Rovatvezető Császár Ferenc

Sztankovics 20 évi lelképásztorkodása alatt rakódtak le az új község és egyház alapjai.

Az általa 1733-ban vezetni kezdett anyakönyvek első háromévi följegyzései közt előfordulnak

a következő nevek:

Balog, Bacsza, Bonus, Balázs, Balina, Bálint, Bíró, Bindis, Baksa, Borbás, Búza, Benkó, Benedek, Barna, Babó, Bohácsik, Budai, Bottó, - Czmarkó, Csányi, Cserenecz, Cserni, Csordás, - Dudás, Dávid, Deák, Drahó, Dányi, - Eka, - Filep, Fekécs, Fagyas, Farkas, Füleki, Fazekas, - Gombos, Gyepes, Gácsi, Gericz, Gulyás, Gál, Gyuricza, Gyulai, Goda, -Hornok, Horvát, Hlavács, Halasi, Hegedűs, Hanyecz, Hronecz, - Iványi, - Juhász, - Kukla, Kovács, Király, Karkul, Kapus, Kádár, Kuracsik, Kis, Keresztesi, Komlósi, Katona, Kojnok, Kulik, - Mastala, Mészáros, Medvegy, Molnár, Mátyás, Markus, Mokány, - Nikon, Nida, Nagy, Nándori, Novák, Német, Nacsa, - Orovecz, - Pleva, Palina, Pohorelec, Pucpós, Polyák, Pusztai, - Révész, Rábaközi, Rácz, - Szalkai, Sulai, Szujó, Spisják, Szilágyi, Szakálos, Sötén, Simó, Sztancsik, Szuszad, Salamon, Smir, Szita, Sipos, Szörfi, Szabó, Sztanyik, Szerző, - Timár, Talán, Tót, Töcsér, Tamási, Turcsányi, Tyelár, Turóczi, - Uhrin, Urbán, - Varga, Valovecz, Vég, Valastyán, Vaszkó, Vrana, Vass, Váczi, - Zsámboki.

Tíz év múlva már találkozunk a következőkkel is: Árvai, Ambrus, Alekszi, - Barják, Babarik, Bela, - Csontos, Czifra, Csorba, Csóvár, - Duda, Dobos, Dinya, - Fábián, Forgács, Fogarasi, - Gonda, - Hámos, Huszka, Hadobács, - Julis, János, Jánosik, - Kelemen, Kerékjártó, Koczka, Kubucz, (mai Gubucz) Kíszel, - Liziczai, Lelik, Lipták, - Mikó, Matuska, Majoros, - Nehéz, Nyustyák, - Onadi, - Puskár, Pápista, Porupcsánszki, Pap, - Rhakács (Hagács), Ronczó, Révai, Rojik, - Sárközi, Szügyi, Sóocz (Sóczó), Sziládi, Serfőző, Sinka, - Tokár, - Vödrödi, Víg, Veres.

Ebből látjuk, hogy a falu megszállásának első tizedében a mai törzsökös családok elődjeiből alig hiányzott egy-kettő. A Štreda név 1747-ben, Harsányi 1749-ben, Óvári 1758-ban, Kardos 1750-ben, Hunya 1756-ban, Jambrik 1750-ben, Gellai 1759-ben, Kalmár 1763-ban fordul elő először. Akik tehát Kerekiben s az innét történt átköltözésnél jelen nem voltak, azok szülőföldükről az első években siettek csatlakozni állandó és jó kilátást nyújtó új hazát talált rokonaikhoz.

Vizont ezen időben több oly névvel is találkozunk, melyek később eltűntek Endrődről, jelölve annak, hogy viselőik már vidékre, részben Gyulára, Csabára, Szentandrásra költöztek át, ahol utódaik máig is fenn vannak. Ilyen például Gyulán a Kukla, Veres, Illés, Gyepes, Bíró, Baksa, Benedek, Gombos, Csontos, Kelemen,

Dányi család. – Különösen sok magyar család cselekedett így, melyek az első időkben Endrődnek túlnyomólag magyar jelleget kölcsönöztek. Erősen beoltották ide azt a magyar kovászt, mely a település századának végéig, tehát 70 év alatt diadalmasan hatotta át az egész, később túlnyomóan szláv ajkú telepet.

Az első évtizedekben gyakori az összeházasodás és élénk az érintkezés a négy nagy katolikus raj tagjai közt. A népesség szaporodására világot vet az anyakönyvek azon tanúsága, hogy 1733-ban a kereszteltek száma 28, az esketéseké 4, a halottaké 21 volt. Ezen számok fokozatosan és rohamosan gyarapodtak úgy, hogy 20 év múlva a születettek száma 65. A szaporodást az okozta, hogy igen kedvező az arány a születettek és halottak száma közt. Olykor az előbbieké 6-7-szer nagyobb, még azon években is, midőn a pestis és a himlő dúlt, mely utóbbi kétszer történt Sztankovics alatt. A halottak száma soha nem múlta felül a születetteké. Másrészt bizonyára újabb családok beköltözése okozta, hogy 20 év alatt a kereszteltek száma 28-ról 65-re szökött fel, a lelkeké pedig 250-ről 1200-ra. Ha ez az arány továbbra is megmarad, 1893-ban 8300-nak kellett volna lennie a születettek számának!

Ideiglenes adminisztrátor páter Brúnó Franciscanus.

balra fenn:
Szabók és szabónők a 20. sz. húszas éveiben

balra lenn:
Szüreti bál 1904-ben

jobbra:
Hunya István (1873-1961)
10 éven át törvénybíró
1894-97 brassói 1. huszároknál
1915-1917. szerb és olasz fronton tűzharcos, megkapta a Károly csapat keresztet

Kérjük olvasóinkat, hogy küldjenek minél régebbi fényképeket, hogy közreadhassuk azokat. **Minden képet a megjelenése előtt már visszaküldünk!** Ha valaki nem tud már gondoskodni a képekről, úgy a Tájháza Múzeumban örök időkre meg fogjuk őrizni és minden esetben a látogatók elé tárjuk. A képekhez a születés és halál időpontját kérjük megírni, és a mesterségét, esetleg társadalmi munkáját. Például: X. Y. asztalos, falubíró

Fényképalbum

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Szent Gellért Iskola kápolnájában
február 9-én, és 23-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 óra-
kor vasárnapi előesti mise.

FEBRUÁRI ÜNNEPEK

- 1. vasárnap: Gyertyaszentelő Boldogasszony**
3. hétfő: Szent Balázs püspök és vértanú
5. szerda: Szent Ágota szűz, vértanú
6. csütörtök: Miki Szent Pál és társai vértanúk
8. szombat: Emiliáni Szent Jeromos
9. vasárnap: Évközi 5. vasárnap
10. hétfő: Szent Skolasztika szűz
11. kedd: A Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária
14. péntek: Szent Cirill szerzetes, Szent Metód püspök
16. vasárnap: Évközi 6. vasárnap
17. hétfő: A Szervita rend hét szent alapítója
21. péntek: Damiáni Szent Péter püspök, egyháztanító
22. szombat: Szent Péter apostol székfoglalása
23. vasárnap: Évközi 7. vasárnap
24. hétfő: Szent Mátyas apostol

A katolikus hit elemei (16)

V. A Tízparancs (3)

5. Ne ölj!

1. Ez a parancsolat azt parancsolja, hogy minden egyes embert úgy tiszteljünk, mint Isten képmását.

Az emberi élet szent, mert kezdetétől fogva Isten teremtő cselekedetét hordozza és örökre különleges kapcsolatban marad Teremtőjével, mint egyetlen céljával. (KEK, 2258.)

2. Az ötödik parancsolat tilt mindenféle gyilkosságot, haragot, gyűlöletet és bosszút.

3. Ez a parancsolat tiltja a következőket:

- Magzatelhajtás (az anyaméhben levő gyermek szándékos meggyilkolása)
- Ongyilkosság, eutanázia (beteg vagy haldokló ember megölése, hogy szenvedése véget érjen)
- Sohasem szabad egy ártatlan ember életét közvetlenül elvenni. Haldokló esetben le szabad mondani bizonyos orvosi kezelésekről, például lélegeztető készülék, ami csak meghosszabbítja az életet, de nem gyógyít. Az ételmet és vizet meg kell adni a gyógyíthatatlan betegeknek, mert az étel és a víz nem gyógyszer
- Sterilizáció: szaporodási képességek tudatos és szándékos megszüntetése.
- Amputáció: élő ember egy testrészének tudatos és szándékos eltávolítása anélkül, hogy orvosi megfontolás indokolná.
- Csonkítás
- Fogamzásgátlás: a nemi képességek ideiglenes befolyásolása úgy, hogy terméketlenné váljanak
- Kínzás
- Emberrablás
- Tűszedés
- Torkosság
- Iszákosság
- Kábítószeres használata
- Kábítószerrel való kereskedelem
- Vakmerő járművezetés, és emberi életek szükségétlen veszélyeztetésének bármi más módja
- Botránkoztatás: más ember bűnbe vitele példaadás által
- Bosszúforralás és sérelmek őrizgetése

4. Az ötödik parancsolat arra szólít fel, hogy tiszteljünk az emberi testet, még a halálban is. Tisztelnünk kell a halottak testét a feltámasztás miatt.

5. Élete egész folyamán minden embernek joga van mindahhoz, ami szükséges az élethez, és ez a parancsolat azt sürgeti, hogy az államok és az egyének tegyenek meg minden lehetőt, hogy mindenki hozzájusson az alapvető szükségletekhez: ételhez, ruhához, megfelelő lakáshoz, alapvető oktatáshoz, orvosi ellátáshoz és munkához.

6. Ez a parancsolat azt is jelenti, hogy semmiféle tudományos kutatás vagy kísérlet nem mehet az emberi méltóság rovására.

7. Ez a parancsolat azt is jelenti, hogy mindenkinek kötelessége a békét elősegíteni.

8. A háborút el kell kerülni, ha lehetséges, de védekező háborúkra néha szükség van.

A nem-harcolókat, sebesült katonákat és hadifoglyokat emberi módon kell kezelni és tisztelni.

Az olyan hadi cselekmények, amelyek megkülönböztetés nélkül egész városok vagy jelentős területek ellen irányulnak, bűncselekmények, és nem engedhetők meg.

6. Ne paráználkodd!

1. Ez a parancsolat azt parancsolja, hogy tartsuk kellő tiszteltben azokat a nemi képességeket, amelyeket Istentől a teremtéskor kaptunk.

El kell fogadnunk saját nemiségünket férfiként vagy nőként.

2. Nemi képességeinket az életadó szeretet szolgálatába kell állítanunk. Más szóval: a tisztaság erényét mindannyiunknak gyakorolnia kell.

3. Azok számára, akiknek a házasság életre van hivatásuk, a nemi képességek a mély, állandó, tartós, hűséges és termékeny szeretet kifejezőeszközei.

4. Egy férfinak és egy nőnek a házasság felbonthatatlan kötelékében való egybekapcsolódása mindkettő számára szent hivatás, és Istennek a Szentháromságban megvalósuló szeretetét tükrözi.

A házastársak segítik egymást a földi életben, és segítik egymást a mennyi dicsőség elnyerésében.

Ahogy Isten szeretete termékeny, úgy az emberek közötti házasság szerelme is új életek létrehozására van rendelve.

Az Egyház az olyan párokat, akik saját hibájukon kívül terméketlenek, arra buzdítja,

hogy bánatukat Krisztus keresztségével egyesítsék. Az ilyen terméketlen párok is kifejezhetik szeretetüket mások felé gyermekek örökbefogadásával vagy másoknak tett szolgálatokkal. A gyermekek Isten csodálatos ajándékai egy házaspár számára, a házasság legfőbb ajándékai.

5. A hatodik parancsolat elleni bűnök a következők.

- Házasságtörés
- Paráznaság. Ebbe beletartozik a házasság előtti együttélés, a „próbaházasság” is
- Önkielégítés: a nemi szervek szándékos izgatása az élvezet kedvéért. (Néha ennek a cselekedetnek a bűnösségét csökkentik bizonyos tényezők. Ezt a gyónató dönti el a gyónás alkalmával)
- Fogamzásgátlás
- „In vitro” (vagynis kémcsőben történő) megtermékenyítés, az úgynevezett lombik-bébi
- Mesterséges megtermékenyítés
- Bér-anyság
- Homoszexuális cselekedetek. Akinek ilyen hajlama van, meg kell tartania tisztaságát. Ha valaki homoszexuális cselekedetben vett részt, az Egyház, mint minden egyéb bűn esetében is, Isten kegyelmét és bocsánatát kínálja föl a bűnbocsánat szentségében
- Pornográfia: nemi cselekedetek bemutatása kívülálló számára
- Pornográf anyagok készítése és felkínálása bűn. Ilyen anyagok felhasználása önmagunk élvezetére szintén bűn
- Prostitúció
- Nemi erőszak
- Vérfertőzés
- Többnejűség

6. A hatodik parancsolat nem tiltja indokolt esetben a házások számára a születések szabályozását, a természetes családtervezés módszerével.

A természetes családtervezés különbözik a fogamzásgátlástól, mert a házások semmi olyat nem tesznek, ami befolyásolná a termékenységet, és mert az indítékuk más, mint a fogamzásgátlás alkalmazóié. A természetes családtervezés gondolatát az Egyház helyesli.

Elment Hunya legidősebb embere...

Eltávozott közülünk Hunya legidősebb polgára, Kiszely Andrásné Mészáros Ilona, aki 1904. június 4-én született Endrődön, földműves családból.

Fiatal éveit Endrődön élte, majd 1933-ban férjhez ment Kiszely András-hoz, akivel Hunyára költöztek.

Hat gyermekük született, három fiú és három leány. Egy fiuk még két-hónapos korában meghalt, öt gyermekük ma is él.

Legidősebb fiuk András 35-ben, Lajos 36-ban, Margit 37-ben, Magdi 39-ben, Béla 42-ben (aki két hónapos korában meghalt), Klári 45-ben született. Csak Klári került el Orosházára, oda ment férjhez, a többiek Hunyán élnek.

Hela néni (mindenki így hívta) hosszú, küzdelmes élete volt. Férje fiatal korától betegségekkel küzdött, ezért a gyerekek nevelése mellett kijutott neki minden munkából. Szerencsére nagyon erős, kitartó, energikus asszony volt. Varrást vállalt, jószágot nevelt, vagy földjükön kapált, nagyon sokat kellett dolgoznia. A varrást nem tanulta, de jó érzéke volt a ruhavarráshoz, és ezzel is pótolta a család bevételét.

Nagy megértésben, vallásosan nevelték gyermekeiket, akik mind tisztességes és becsületes emberré váltak.

Sok munkájuk mellett templomba rendszeresen jártak a családdal együtt, pedig akkor még tanyán laktak, nem kis távolságra a falutól, az úgynevezett Község soron.

Férje az egyházközségi képviselőtestület tagja volt több éven át, haláláig.

1972-ben felépült házuk a Kinizsi út 28 sz. alatt, beköltöztek a tanyáról nagy örömkre, hisz utána naponta mehettek a templomba, hiszen itt már közel voltak, nem kellett kilométereket gyalogni, ha misére mentek.

Férjével 46 évet éltek együtt. András bácsi 1979-ben halt meg. Utána Hela néni Lajos nevű fiával élt haláláig békességben, nyugalomban, idős korában is egészségesen. Beteg nem volt soha, csak az utolsó félévben, hála érte a Teremtőnek.

Sokat imádkozott életében, ami biztosan mindig segítette életútján. Halála előtt is felvette a szentségeket, hiszük és tudjuk, hogy biztos megérkezett Urához, Istenéhez, akit egész életében szeretett és szolgált.

Júniusban lett volna 99 éves.

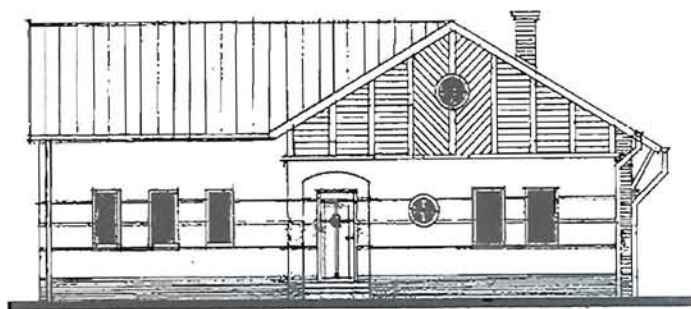
Tisztelettel emlékezünk rá egy verssel, mely a Katolikus Kalendariumban jelent meg.

A legnagyobb művészet tudod mi?
Derűs szívvel megöregedni!
Soha nem lenni reményvesztett,
csendben hordozni a keresztet.

Mi adhat ily békét nekünk?
Ha abban a szent hitben élünk,
hogy a teher, amit vinni kell,
örök hazába készít fel.

S ha ezt a munkát elvégezted,
és ha az utolsó óra közeleg,
hangját hallod égi hívásnak:
„Enyém vagy! Jöjj! El nem bocsátlak.”

Hanyecz Vencelné

Új plébánia épül Hunyán

2000-ben új templomot szenteltünk Hunyán, mert a régi tűzvész kiösvetkeztében leégett.

Az idén új plébániát szeretnénk építeni. A régi, több mint száz éves vályogépület nagyon vizessé, dohossá vált, megsüllyedt, egyszerűen tönkre ment. Készül a tervdokumentáció. A templom tervezője, a szegedi Kiss Ágoston tervezi az új plébániát is. Az új épületben lesz egy szolgálati lakás, iroda, közösségi terem.

Ha valaki segíteni szeretne, az alábbi módon teheti meg.

- Az anyaegyház alapítványára történő befizetéssel vagy átutalással: Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Számlaszám: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-10003231. Föltétlenül jelöljék meg: hunyai plébániaépítésre
  - Közvetlen befizetés/átutalás a hunyai egyházközség számlájára: A Hunyai Plébánia bankszámlája: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200022-11042057
  - Postai pénzesutalványon, az endrődi vagy hunyai plébánia címére elküldve, és itt is kérjük a megjelölést: hunyai plébániaépítés javára
  - A hunyai plébánián, személyes befizetéssel
- Adókedvezmény igénybeviteléhez a befizetésekről igazolást tudunk adni.

„Holtomiglan, holtodiglan”

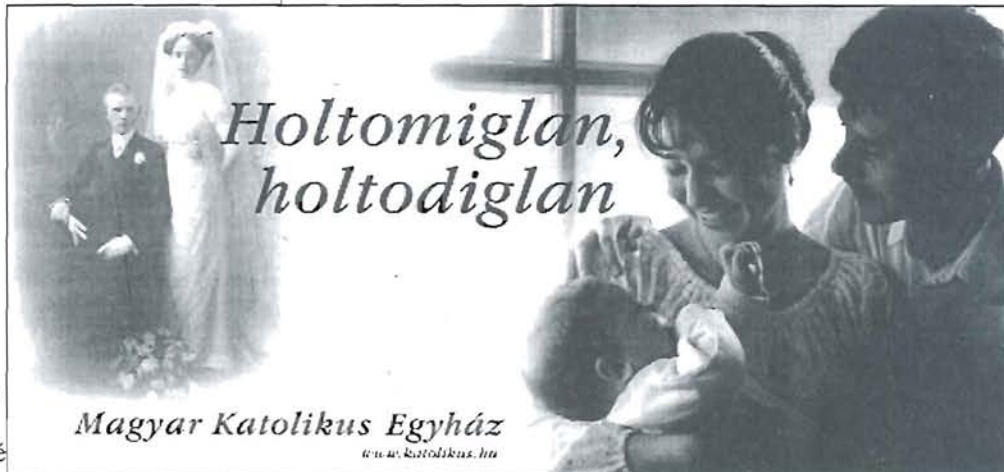
Ezekkel a szavakkal szólítja meg a magyar társadalmat a Magyar Katolikus Püspöki Kar. Elgondolkodtam e szavakon. Endrőd harmadik temploma 199 éves. E majdnem kétszáz év alatt 15.231 pár mondta ki e boldogító szavakat.

Ma is hívjuk, és várjuk a házasságra készülöket, folytassák ők is a sort. Szeretetüket, szerelmüket Isten előtt is szentesítsék.

Ne feledkezzék meg a család a házassági évfordulókról. A mai rohanó világban is legyen rá idő, és főleg figyelem, hogy a családtagok megemlékeznek évfordulójukról.

25, vagy 50. évfordulón itt a templomban is kérjenek áldást. Örömmel látom, hogy sokszor a jubiláló házaspárok gyermekei, unokái milyen nagy szeretettel szervezik meg ezeket az évfordulókat.

Továbbra se feledkezzünk el családi eseményeinkről, évfordulóinkról!

Magyar Katolikus Egyház

www.katolikus.hu

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Madách család

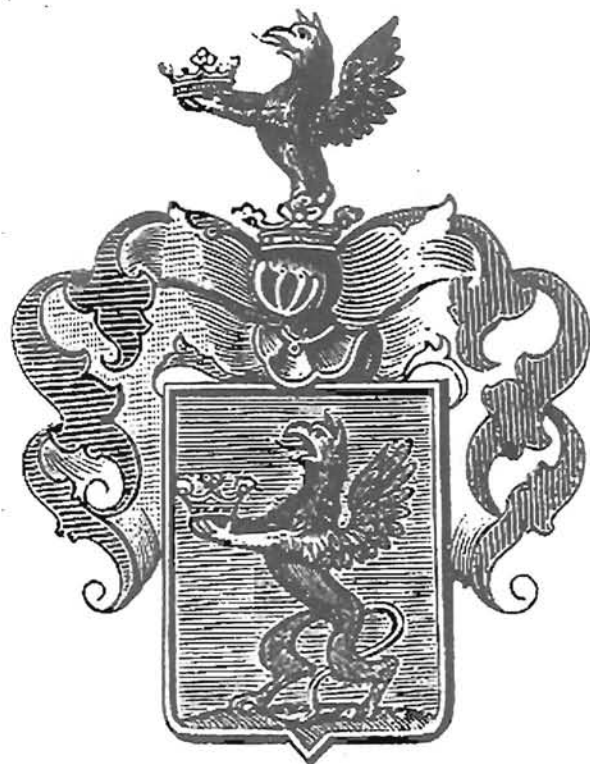
A Sztregovai és Kis-kelecsényi Madách család Nógrád vármegye egyik legrégebbi törzsökös családja. Legelső tudható törzse Radun, már II. András korában birtokos nemes volt. A tatárjárás-kor IV. Béla királyt a tengerpartokig kísérte. A király visszatérésekor Radunt és gyermekeit (Tamás, Madách, Tóbiás) 1250-ben Zólyom megyében a Garam vize mellett ősi birtokukban, új adományokkal megerősítette. Mindhármuk családot alapított. Radonnak (Radun) egyik fia Madách volt az, kitől a család vezétkénevét vette.

Az igen kiterjedt közel száz főt számláló családtagok minden időben a magyar királyokat szolgálták. Pl. Madách Pál, aki a Rajna melletti csatában: magát a legnagyobb veszélynek tévé ki, és a győzedelmes csatából sebekkel terhelve tért hazájába." Erdemeiért 1300-ban III. András király Zólyom megyében Csereny nevű földet adományozta.

Madách László bajtársával Jánosy Gáspárral. Mátyás királytól 1470-ben Nógrád, Heves, Szabolcs megyékben jelentős birtokokat kaptak. Ugyancsak ebben az évben László Nógrád megye főispánjául iratik"

Azt hiszem olvasóim egyetértenek velem, hogy e gazdag történelmi család tagjai közül Imrét a drámaíró, nemzetünk irodalmi nagyságát emeljük ki kissé részletesebben.

Madách Imre, 180 évvel ez előtt Nógrád megyében, Alsósztrégován született 1823. január 21-én. Elhunyt 1864. október 4-én. Fiatalkora óta foglalkozott az irodalommal, verseket írt, színműveket, újságot szerkesztett. A szabadságharc kitöréséig politikával is foglalkozott, cikkeit a Peti Hírlap szívesen közölte. 1845-ben nőül vette Fráter Erzsébetet, s vele birtokaira vonult Csesztvére. Ekkor élte legtermékenyebb és legboldogabb napjait. A szabadságharc alatt súlyos betegen feküdt, de mivel egy politikai üldözöttnek szállás adott 1852-ben börtönbe zárták, ahonnan csak egy év múlva szabadult. Hazatérve családi boldogságát földülva találta. Elvált feleségétől, édesanyjához költözött s lelkében még sokáig hordozta a keserű csalódás fájdalmas érzéseit. Újra az

íráshoz fordult. Lassan megfogalmazódik benne az ember tragédiájának gondolata, ahol Ádám a teremtés óta mindig új és új alakban jelenik meg, de alapjában mindig ugyanaz a gyarló ember marad a még gyarlóbb Éva oldalán. Mégis az emberiség sorsa nem vigasztalhatatlan; küzdés a cél, melyben az isteni hatalom győzedelmeskedik a gonosz fölött. A mű irodalmunk legnagyobb szabású, legfőbb fogantatása, a filozófiai mélységet a költői szépséggel egyesíti. Arany János, akinek bírálatra átadta az Ember tragédiáját, fölismerte jelességeit, mint irodalmunk nagyszerű alkotását mutatta be a Kisfaludy Társaságnak. 1863-ban az Akadémia tagja lett. Sajnos Madách ma irodalmi főművével él a köztudatban, pedig a tragédia párjaként megírta Tündéralom című drámai költeményét, a Mózes c. drámáját, mely utóbbit azonban már gyakran tűzik színpadra színházaink. Több terve megvalósíthatatlan maradt, kiújult régi szívbaja, mely sírba vitte.

Műve népszerűségét fokozta, amikor Paulai Ede 1883-ban színpadra alkalmazta a drámát. Összes műveit első ízben Gyulai Pál adta ki 1880-ban, majd 1895-ben. Nevét örökre bevészte a magyar irodalom aranykönyvébe."

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

FELHÍVÁS! - Tekintettel arra, hogy a csekken való befizetésekről általában a befizetés napjától számítva kb. 10 nap múlva értesülünk, ezért a **februári számot minden előfizetőnknek megküldjük.**

Amennyiben azonban azoktól az olvasóinktól, akiktől február hó folyamán az újság előfizetése nem érkezik meg, úgy részükre **minden külön értesítés nélkül a lap további küldését megszüntetjük.**

KÉT LEVÉL

A levelek írói és címzettjei hozzájárulásával adjuk közre e két levelet. Mindkét levél más-más célból íródott s az egyiknek írója már a hetvenedikben jár, a másik meg közel a negyvenhez. Egyik sem endródi születésű. A két levélben azonban van valami közös – s ezért adjuk közre –, mert belőlük Endrőd szeretete árad.

„Endrőd gyermekkorom legkedvesebb helye, nem beszélve a barátok sokaságáról és a már gyérszámú rokonságomról, akiktől mindig csak a legjobbat kaptam. Jellemem kialakulásában döntően befolyásolt az az erkölcsi és joggal mondhatom esztétikai érték, amit az ottani, emberi kapcsolatok sugároztak felém. Biztosra veszem, hogy humorra való hajlandóságom gyökerei Endrődön eredeztetettek, a számtalan gyerekkori emlék reminiscenciájaként. Endrődön vannak a legszebb utcanevek: Sugár út, Selyem utca, Napkeleti utca, Hasítás, amelykehez hasonló, La Viale de Quattro Ventii – A négy szél utcája -, csak Rómában találom. Ellentétpárként azonban ott van a Nadrág utca, a Szaros utca is Endrőd a szigorú megmérettetések faluja volt, hiszen mindenkinek van rá jellemző ragadványneve. Talán azt nem értettem meg soha, hogy miért a „keresztül valóban” élük mindennapjaikat sokan, miért nincs kinyitva a ház főbejárata és miért mennek be a házba a hátsó ajtón, ha már be kell menni. Miért ácsingóznak a fiatalok a „jussra”?

Mégis gyönyörű város – ma már az – Endrőd, ahol mindenki tud mindenkiről mindent, ahol élők és elhalt barátaim éltek-élnek, Csik Imre, Laci, Gera, a vörös hajú Rózenberg, Martináci Imre, Puskás Jóska, Dógi Ambrus, a világ legjobb halásza, a rossz Kolo, az órás Tímár Jóska, Bela Miki, Mókó Laci a harmonikás, a Majoros (Szurovecz) gyerekek a Mirhón, a jegyző két fia, akiknek a házuk leégett a háború alatt. Aztán Csernus apát úr, akinek mindig kezet kellett csókolni és keresztapám lett annak okán, hogy egy őszi vadászaton két nagy bak nyulat a tartón húztam magam után, nem akarván összevezetni ruhámat, kaptam tőle akkora pofont, hogy a csillagokat láttam. De ugyanitt élt drága emlékü, apró, sietősleptű dédnagyanyám, öreganyám, özvegy Majorosné született a legszebb névvel: Pomaházi Orsolya, aki, kézen fogva vezetett mindenhová, aki betyárost főzött kis katlanján és a gyomavégi temető mellett, a „cigányváros” szélén lakott. Ott láthattam naponta Tutkát, szürke lovalónadrágban, mezitlában, kupás kalappal a fején, ahogy két „kantával” a karján, hozta a vizet az „ártézi kútról” ami langyos volt és egy kicsit szagos. Meg Malcsit a kupecet, akinek áldott jó felesége volt, Mancsi néni, meg keresztanyám, aki a pince „gádorban” hűtötte mindig számunkra a madártejet, meg keresztapám, Gellai Kovács, aki igazi mester volt és a reggeli üllözengés még ma is fülemben cseng. Azt a reccsenést is hallom, amikor a kerékre ráfot húzott, aztán a vályú vizében megforgatta. De ott élt a három

Majoros útkaparó is, édesanyámnak nagybátyjai és Ilonka néni, öreg keresztanyám, akinél jobb, szeretetre méltóbb asszonyt nem ismerek. Meg süket ángyom, aki nagy lábóban főzte a vanília cukros, mazsolás – ő úgy mondta „mazsolyás csik” – tészta, és Kisnyilason Fekécsék, ahol az eperfa alatt egy zománcos, valóban háromlábú lábából ettük a paprikás csirkét, és este nem kellett lábat mosni, mert a szalmakazalban aludhattunk. Ott tanultam meg tarlón, mezitláb járni és Kis-Szabóban, a kenderáztatóban a kendert húzni. Barátom volt Dandusz a harangozó és én csendittem a lélekharanggal, amikor a tisztelendő úr elindult a parókiáról a halotthoz, és kifogástalanul dupláztam a lélekharanggal, amíg a menet a temetőbe ért.

Nem tudom azt mondani, hogy szülőfalum, hiszen Gyulán születtem, mégis, származásom, rokonaim gyermekkorom okán Endrődöt vallom szülőfalumnak. Hiába éltem távol ettől a helytől, de ezernyi szállal kötődöm hozzá, bár műveimben nem található erre utalás, de jellemem kialakulásában nagy része volt az ott eltöltött időnek. Nagyon örülök annak, hogy kedves bátyám, jó barátom Tímár Máté (ő a Gergely Tímár familiából származik) annyi jót és igazat írt közös falunkról, szinte mindent olvastam és itt, a pesti életben, amíg élt falubeliként tartottuk a kapcsolatot. Én gyakorlatilag egyszer adtam tiszteletet Endrődnek, 1956 júniusában, amikor arra repülve egy kisebb repülőnapot rendeztem keresztzüleim, öreg keresztanyám háza felett, majd többször megkerültem a levegőben a templom tornyát Dandusz barátomra emlékeztvén, meg arra a harangra, amelyet 1944 nyarán ledobtak a toronyból és elvitték löszert önteni belőle.”

Zsombok Tímár György

„Endrőd

A telefonkönyvben, postai irányítószámok jegyzékében már nem található, nekem mégis, „a vágy titokzatos tárgya” vagy legalábbis az volt. Erről tudok beszélni, erről a nekem létező érzelmegalexisról, melyből vétettem.

Talán a nagyszülők voltak legelőbb. Este érkeztek, füstösvonat szaguk volt, ki kellett menni eléjük az állomásra, azután már otthon a vonatszag vanília cukorrá és MM kölni illatú szelídült, és karácsony volt és örültem, hogy „sokan” vagyunk a házban és azt sem bántam, hogy ki kell menni a temetőbe, ahol nagyanyám egy márványba vésett nevet csókolgat szípgoga. Nem tudom mikor voltam először Endrődön, mint ahogy a születésére sem emlékszik az ember. Tél volt-e vagy nyár, talán 69 volt, esetleg 70, olyan négy öt éves forma kisgyerek. Valahogy elkezdődött egy folyamat, egy a napi ritmuson túl növe, éves ciklus, melynek lényege, hogy a téli és a nyári szünet előtti napon megjelennek nálunk a nagyszülők, hogy minél hamarabb magukkal vigyenek minket nővéremmel, abba a másik, más színű, illatú, ízű világba, melyből „hazamenni”

mindig fájdalmas elszakadást jelentett s még jó, hogy köldökzsinórnak ott voltak hetente a levelek nagyapám lendületes, kaligrafikus betűivel a világ állásáról Endrődön, s amelyekhez néhány sort nagyanyám is fűzött, sokszor interpolálva, akár egy középkori oklevélben, és ezek a levelek, melyeket mindig közösen olvastunk angyalszárny suhogással állították meg az időt. Igen, Endrőd volt az ünnep és Tarján a hétköznap, Tarján volt a tervezgetés, Endrőd a megvalósulás. Ezzel – félreértés ne essék – nem azt akarom mondani, hogy nem szerettem a várost, melyben születtem és a mai napig élek, de Endrőd most, sok év után is mint a megélt éden húzódik meg bennem a maga már akkor kortalanságával, időn kívüliségével ott van gondolataimban, cselekedeteimben, ahogyan a világot látom, s ezért van, hogy bár az utóbbi tízegyhány évben ritkán voltam „otthon” nem lehetek idegen.

Mi a titok? Hiszen semmi olyan nem történt, ami máshol mással nem történt volna meg. Egy kisfiú a szüneteit rendszeresen apai nagyszüleinél tölti, játszik nagyjából egykorú unokatestvéreivel és azok barátaival, akik így már az ő barátaik is, hallgatja, mit beszélnek a felnőttek és erre a beszédre vagy odafigyel, vagy nem. Odafigyel. A titok tehát a „hogyan történtben” lakhat. Pszichológiai közhely, hogy a tíz-tizenkettedik életévre összeszedi az ember azokat az élményeit, melyből személyiség felépül. Én örülök, hogy ezek jelentős része endródi eredetű. Meghatározó az akkor még érintetlen Mirhó, ahol öt és tizennyolc év közötti fiúk együtt rúgtak a labdát, a ház, a hatalmas kert, a Liget, a pecázás a holtágakon, a téli csúrongálások, látogatás Imre bácsiéknál, Eta néniéknél, ahogy nagyapám sakkozni tanít vagy éppen kártyázni és közben mesél, mesél a fogságról, Endrődről, mely világmézője, az embe- rekről, akiket mind ismer. Alapélmény a tejhózás köcsöggel a szomszédból, a Selyem utca sarkán a kis, petrószagú vegyesbolt, a nagy háromkilós kenyér, a vízfordás kantával a Mirhó közepi hajtós kútról, két forintért fagyi a Napkeletiből, átbuzozni Gyomára a fürdőbe, kimenni biciklivel Öregszőlőbe csak a bicajozás kedvéért, igen, biciklizni is a Mirhón tanultam meg, ahogy mindenki felnőtt kerékpáron, mert akkor még nem volt divat a gyerekbicikli. Mint ahogy sokaig tévé sem volt, és a Ki mit tud? Vagy a Forsyth saga miatt nagynénémékhez kellett átmenni, és este nagyapám jött értünk, és zseblámpát is kellett vinni, hogy lássuk jól a járdát, s ne lépünk az arra járó békákra... Lám hogy sorjáznak az emlékek, mint egy kusza, ezerszálú gombolyag összetapadt szála, ha kihúzatm az egyiket tíz másik jön vele. Folytathatnám még, de azt hiszem, már csak nekem lenne érdekes. Nosztalgia egy hóeséses decemberi délelőtt... az ember... még erősebben érzi, „ahogy fogy-fogy a jövőendő egyre-egyre drágább lesz a múlt.”

Paróczai Csaba

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

A farsang (Vízkeresztől – Hamvazó szerdáig tart) a falusi közösségekben a társas-összejövetelek tartásának, a bálok, fonóbeli játékos mulatságoknak kedvelt időszaka. Népdalokat énekeltek, meséket mondtak, amelyeket elámulva hallgatott az összegyűlt fiatalság és öregség. A népdalok, népballadák szereplőit gyakran környezetükből választott személyekkel helyettesítették, vagy az ismert dallamra és eseménysorra, megtörtént eseményt formáltak rá. Így születtek meg a helyi balladák, illetve népdalformációk. Mi most a helyi ihletésű népballadákkal foglalkozunk, annak típusaival és párhuzamaival, az országosan elterjedt típusok összehasonlításával.

Elsőként a **Szegvári Katica, Szegvári Marika** című balladát mutatjuk be, amely országosan elterjedt változat. A „halálra táncoltatott lány” motívuma jelenik meg ebben a balladában; Sági bíró lánya címmel Szeged környékén is megtalálható. Ugyan ebbe a körbe tartozik a Pápainé ballada, mely a helyi anyagban a **Jaj de széles, jaj de hosszú az-az** úttal címmel található. De nézzünk csak a számunkra értékesebb helyben megtörtént eseményekre íródott balladát, mint például a **Szosznyák balladát (Hallottatok 1910-ben c.)**, amely egy szerelmi tragédiát mond el a XX. század elejéről. A balladában megjelenő szereplők visszanyomozhatóan valós személyek voltak és a történet valóságát is bizonyítja, hogy egy jó ideig nem volt szabad énekelni Endrődön ezt a balladát, a két család haragja miatt.

Néprajzi forrásközlésünkben most e három balladát közöljük. Remélve azt, hogy Olvasóink, kik még ismernek endrődi típusú balladákat, segítségünkre lesznek azzal, hogy elküldik címünkre és ezekkel is gazdagodik a helyi gyűjtésű anyag.

Bízom abban, hogy e nagyon szép műfaj nem fog elvészni, hiszen csak szegényebbek lennének ezek nélkül.

Szegvári Katica, Szegvári Mariska

Szegvári Katica, Szegvári Mariska,
Itthon van-e lánya Szegvári Mariska?
Itthon van, itthon van, benn a szobába,
Fekszik már nyugszik már a fehér vetett ágyba.
Menjen be hozzája, küldje el a bálba,
Hőfehér ruháját vegye fel magára,
Páros arany gyűrűjét húzza az ujjára.

Jó estét, jó estét korcsmáros kisasszony,
Hol van az a két legény ki engem hivatott?
Üljön le Mariska nálunk a díványra,
Majd ráparancsolunk a szegedi bandára.
Húzzátok cigányok meg nem szabad állni,
Estétől reggelig muszáj muzsikálni,
Szegvári Mariskát muszáj mulatgatni.

Engedj ki, engedj ki egy kicsit hűtözni,
Magos szárú cipőből a vért kiönteni.
Ne menj ki Mariska, mert meg hűtöd magod,
Páros arany gyűrűd az ujjadon marad.

Harangoznak délre, de nem délebedre,
Szegvári Mariskát viszik temetőbe.
Két legény kíséri, hat a sirba teszi,
Apja, édesanyja könnyes szemmel nézi.

Verje meg az Isten azt az édesanyát,
Aki este lányát elbocsátja bálba,
Este elbocsátja reggelig nem látja,
Reggel nyolc órakor halva viszik haza.

Jaj de széles, jaj de hosszú az-az út

Jaj de széles, jaj de hosszú az-az út,
Mellyen az a 9 betyár elindult,
9 betyár, 9 kés a kezébe,
Ugy indulnak Pápainé elébe.

Pápainé adjon Isten jó estét,
Adjon Isten maguknak is szerencsét,
Pápainé ne kívánjon szerencsét,
Még az éjjel szíve körül jár a kés.

Kati lányom szaladj le a pincébe,
Hozzál fel bort a legszebb iccébe,
Pápainé nem kell nekünk a bora,
Még az éjjel piros véret kiontja.

Pápainé kiszaladt az udvarra,
Föltekintett a csillagos nagy égre,
Jaj Istenem, hogy kell ennek meg lenni,
Három éves kis árvámat itt hagyni.

Arra kérlek kereszt fiam, ne ölj meg,
Mindent adok csak az életem hagyj meg,
Téged foglak legelőször megölni,
Hogy mertél a nevemről szólni...

Hallottatok 1910-ben

Hogy mi történt Kisendrőd községben,
Szosznyák Lajos éjjel ment a faluból,
Elejbe állt 5 legény a malomtól,
Szosznyák Lajos összetette két kezét,
Ugy könyörgött hagyják meg az életét,
De olyan dühös lett a rablóbanda,
Tíz ujját az ásóval is levágta.

Szelei Izidor akkor egész éjszaka,
Legényeit kocsmájában itafta,
Igyunk társak megfizeti valaki,
Még az éjjel Szosznyáknak meg kell halni.

Gombkötőné kiállott a kapuba,
Azt kérdezi végbe ment-e a munka?
Végbe anyám megszabadult a lánya,
De minekünk sötét börtön az ára.

Édesanyám hogyha látná a vejét,
Mily szörnyen összeroncoltuk a fejét,
Piros vére a földet befestette,
Veisz doktornál a lelkét ki lehelte.

A kórházba égetik a szingyertyát,
Talán bizony Szosznyák Lajost virrasztják,
Gyertek népek öltözzünk feketébe,
Kísérjük ki Lajost a temetőbe.

Szosznyák Lajost viszik a temetőbe,
Gyilkosait kísérik a börtönbe,
Sírhattok már oda szabadságotok,
Egy pár pohár borért oda adtátok.

Kisendrődön megszólalt a nagyharang,
Húzza aztat három fekete galamb,
Húznak rajta oly szomorú verseket,
Kisendrődi népek keseregjétek.

A központi temetőben van egy sír,
Oda jár egy szőke asszony mindig sír,
Kelj fel Lajos töröld el a könnyemet,
Nem kelek fel mert agyon ütöttetek.

Vaszkó Irén gyűjtése

Szonda István

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

Érdekességek „Gyoma község Hirdetési Jegyzőkönyveiből” 1800-1900. IV.

1851. szeptember „A Város malmai (a város tulajdonában lévő szárazmalomok lsd.: szarvasi szárazmalom múzeum) árendában ki fognak adni a folyó évi Mindenszent naptól egy évre, gabonabeliekért. Az árverés első Októberbe fog a Városházán megtartatni.”

1851. május 25. „A szeszegetés és serfőzés Nagy Álláson az Uradalomban megszűnvn a Szélmalomban vámbér mellett mindenki örölhet.”

1852. szeptember 1. „Németi János Oajmalmos figyelmébe ajánlja magát a becsülletes lakosságnak.” (Tökmagból nyertek olajat un. olajütő malmokban.)

1854. január 29. „Tudomására tétetik a lakosságnak, hogy akik levelet postán küldeni akarnak, küldendő leveleiket helybéli Gyógyszerész Parikovics Úrnál továbbítás végett minden héten vasárnap és csütörtökön e napokon feladhatják.”

1854. február 5. „A ház előtt az utcán vízelvezető árkok húzódtak s ezekbe be kötöttek az udvarból ásott levezető árkokat. A császári-királyi Csendőrség el rendeli, hogy deszkával fedjék le, mert éjszakai kerüléskor a csendőrök belebotlanak.”

***

„Mint köztudott is Felsőbb Rendeletek folytán Gyoma Várossa a Békési Járásból a Szarvasi Járáshoz csatoltatván által, ügyes-bajos dolgaikban Szarvasi Járásbírószág. Szarvasi Főszolgabíró illetékes.”

1854. május „A házhelyek megtöltésére hordandó földásásoktól el tiltatnak a lakosok, onnan (a kijelölt vályogvető

helyekről) csak tapasztani való sárga földet szabad hordani, de töltés földet nem.”

1854. május 7. „Akiiket a város cselédjei a város házához felrendelnek, vagy hozzájuk pecsét küldetik, szoros kötelességöknek tartásák a Városházánál megjelenést. (A város cselédje: hajdú, községi rendőr, kézbesítő, a jobbágy időkben hadnagy. A pecsét egy kb. 5X5 cm-es kemény papírlap melyen ott volt a község-város pecsétje, ennek középkorra visszamező gyökerei vannak. Tehát akinek ezt a pecsétet felmutatta a „város cselédje” annak fel kellett menni az Elöljárók elibe.)

***

„Mint hogy a' gyomai cigányok a' hitelezések által igen sok bajt okoznak enné fogva közhírré tétetik, hogy a' kik hitelbe bármit is adnak a cigányoknak adósságaik megfizetése végett panaszokkal a' Város Házánál ne alkalmatlankodjanak; mert az olyannokon a' kinek semmi vagyonok nincs, az Elöljáróság sem vehet semmit.”

***

„Minden ügybajba, légyen az bármilyen tartalmú, a mai naptól kezdve az illető felek Szarvason a „Bárány Vendéglő” melletti Inkei-féle háznál jelentkezzenek délelőtt 9-12 óráig, délután pedig 3-tól 6 óráig. A hivatalnokok tulajdon lakásán pedig soha senki ne alkalmatlankodjon mert el nem fogadtatik, s a' mellett meg is büntetetik. Vasárnap és innep napokon pedig hivatal szünet lévén senki panasza sem fog meg hallgattatni.” (Az önkényuralom alatt Szarvas volt a császári-királyi bezirker (körzeti) hivatal.

***

„Az udvar hosszabani utcára szolgáló árkokat minden ember szoros fele-

lösség terhe alatt e' folyó hó 20-ig csinosan kiássa s a' kapunni bejárat alatt szinte árkot ásson, hogy a víznek folyása lehessen. A bejáróhoz megkívántató hídfőt is kapuja előtt személyválogatás nélkül ki ki elkészítse, mert aki mind ezeknek ne tesz eleget szigorúan büntetetik.

1856. január „Kéri Mihálynak pénteken virradóra vele, a lovak elszaladván szánkója felborulásakor a' Catholicus Templom melletti hídfőnél elveszett egy ótska szüre, 2 szekér kötele és egy ótska hámja.” (A hídfővel kapcsolatban arra gondolhatunk, hogy azon a tájon is voltak nagy árkolások a csapadékvíz levezetésére, s egy ilyen árkon átvett hídacsának hídfőjéről lehetett szó. Természetesen kocsis híd méret.)

1856. április „Tapasztaltatván, hogy a' lakosok kerítésére igen kevés gondot fordítanak, s azokat botrányos rossz állapotban tartják, ehhez képest figyelmeztetnek komolyan a' rossz kerítéssel bíró lakosok, hogy kerítéseiket még ez év tavaszán kijavítsák, a' kiknek pedig nem volna (ti. kerítése) udvaraikat bekerítsék.”

1876. október 15. „Harstein Hermann Szűllitónál kirotált vetni valló búza van eladó, konkolyozó rostán kitisztált búza.”

1876. november 12. „A Szilágyi István Esküdt Úr házában lakó budapesti kereskedő búzát, árpát és zabot folytonosan szed.” (vásárol)

1877. március „Bihar Vármegyei Nagy Bajom Községben Özvegy Lékey Arzennő Asszonyának egy jó karban lévő s két köre járó szélmalma egy jó molnárházzal és egy hold telekkel szabad kézből el adó. Értekezhetni nagybajomi postamester Tóth István Úrral lehetséges.”

Összeállította Cs. Szabó István

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkáádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Rólunk írták - Olvasóink leveleiből

Rovatvezető Császár Ferenc

„Nagyon szépen köszönöm a küldött kérdőívet, számomra megfelel a jelenlegi szerkesztésük. Ezt bizonyítja az, hogy nem tudom letenni a lapot, amíg el nem olvasom.”

TIMÁR ENDRE
Hunya

„Minden újság esetében alapkérdés, hogy kiknek, mit, milyen formában óhajt mondani. Ebben még további korlát a terjedelem, nyomdatechnika és a megjelenés gyakorisága. Mindent egybe véve az egyes rovatoknál azokat jelöltem IGEN-el, amelyeket fontosnak, hiányt pótlónak vélek. A többi rovat izlés dolga.

de rétegigényeket elégitenek ki (Izes-izek, Mária néni meséi stb.) illetve nem konkurálhatnak a napilapok frissességével (megyei hírek), – Mindezt más újságban is megtalálhatják az érdeklődők. Másrészt: ha a célcsoport minden endródi (otthonelő, vagy elszármazott), akkor számolni kell sokféle értékrenddel – és a direkt, szájbarágós politizálás, egyoldalú, elfogult beállítás időnként zavaró lehet. Felnőtt emberek véleménye a világról, politikáról, múlttól, jelenről, jövőről agitációs hatására nem igen változik már, inkább bizuk ezt a saját tapasztalatra. Viszont a szülőföld üzenete – különösen a távol élők számára mindig szívet melegengető, szóljon az régmúlt, vagy mai élő eseményekről. Remélem, még sokáig lesz benne részem. Sok sikert!”

Dr. DINYA LÁSZLÓ
Gyöngyös

„Én nem endródi vagyok, így a rovatokról nem tudok véleményt nyújtani. Egyébként a lapuk tartalmas.

A Gödöllői kastélyhoz hozzá fűzném, hogy igen sok színvonalas hangverseny rendezésére is használják. Allandó kultur programok helye nem csak „Múzeum”.

Tisztelettel:
Dr. SZABO BELÁNE
Gödöllő

„Teljes mértékben megfelel a jelenlegi szerkesztésük. Munkájukhoz erőt, egészséget és sok sikert kívánok.”

FORGÁCS IMRE
Gyomaendrőd

„Endrődön születtem és éltem. Több mint húsz éve, hogy Békéscsabán lakom. Azt sajnálom, hogy kezdettől fogva nem ismerhettem ezt az újságot. Minden érdekel, ami benne van, azok a kérdések is amiket nem jelöltem meg. Egy kérés van, ki az a Mária néni? Lehet, hogy ismerem vagy talán rokonom is. Ezt szeretném tudni.

További sok sikert kívánok munkájukhoz.”

DINYA AMBRUSNÉ
Békéscsaba
(Szerk. megjegyzés: Mária címét megküldtük.)

„A lapot édesanyám özv. dr. Matúz Györgyné sz. Gubucz Gizella és elsőszülött fia olvassa. A szerkesztést tökéletesnek tartja, csupán egyes cikkek naivitása, pontosabban gyerekes szöveg szerkesztése, stilisztikai hibái váltanak ki bennünk megütközést (Ez főképp az események elírása esetében észlelhető.) Ugyanakkor hiányoljuk a lap politikai jellegét, valamint az ellenvéleményeket. Mivel édesanyám Hunyán született, többet szeretnénk olvasni e kis község életéről. Nem ártana bepillantást nyújtani a szomszédos városok (Mezőtúr, Mezőberény, Szarvas, Kondoros, Békésszentandrás életébe stb. Summa summarum rengeteg élményt, melegséget, összetartozást kelt e lap az onnan elszármazottak, illetve azok leszármazói számára. Ezért is érdemes volt létrehozni, fenntartani.”

D. MATÚZ GYÖRGY
Debrecen

„Nagyon nagyra értékelem ennek a lapnak a szerepét. Valójában a szülőföld 'aurájához' kapcsolja azokat is, akik már nem ott élnek, de rendszeresen olvassák a lapot. A haza ugyanis leghitelesebben,

legmaradandóbban a felnevelő föld, világra eszmélésünk színtere, a szülőhely. Semmi sem pótolhatja.

A fentiek alapján tehát úgy gondolom, hogy még inkább a helyi témákra kell a hangsúlyt helyezni, esetleg az általánosabb, országos témák rovására is.”

GIRICZ LÁSZLÓ
Százhalombatta

„Tisztelt Szerkesztőség! Kérem a Város újság folytatását, szükségem van rá! Mivel 83 éves vagyok már, sehová nem tudok járni, nem is hallok jól. Tehát jól jön egy kis híradó.”

Tisztelettel:
SÓCZÓ ERZSÉBET
Gyomaendrőd

„Megfelel nekem jelenlegi szerkesztésük!
A tíz éves jubileumhoz szívből gratulálók!”

HANYECZ MIHALYNE KALMÁR MAGDOLNA
Budapest

„A jelenlegi szerkesztésük nekem megfelel. A Márton Gábor írásai nagyon tetszenek. Például a Kovács Matyi bácsiról és Szabó Elek bácsiról írott cikkei tetszettek. De a többi írásai is tetszettek.”

HUNYA ELEK
Bátonyterenye

„Szívesen olvasom újságjukat, örülök, hogy ilyen színvonalas helyi lap is van városunkban. Kb. 1 éve volt az endródi tájszólásról egy sorozat (totó) Nagyon tetszett. A jövőben is jó lenne olvasni erről.

További jó munkát kívánok a Szerkesztőség dolgozóinak, s persze jó egészséget!”

MAJOROS ÉVA
Szeged

„Tisztelt Szerkesztőség, az újság tartalmával meg vagyok elégedve, csak az kérem, hogy akik Hunyán elhaláloztak, a nevüket tegyék bele.”

Köszönöm

PINTÉR ANDRÁS NÉ
Gyomaendrőd

2003. január 13-án elhunyt hűséges internetes olvasónkra emlékezünk, aki ezeket a sorokat írta Montreaiából internetes vendégkönyvünkbe:

Szép és ízléses tornatermet építetek. Jó és sok egészséggel használjátok.

Minden hónap első hetén, öröm olvasni a hazai híreket.

Szabo Zoltan Elek (zes@total.net)

Képiünk: Tovább épül a Szent Gellért Általános Iskola tornaterme. A festők a nagy teremben dolgoznak.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Marosvásárhely

A Don kanyarnál elhunyt magyar áldozatokra emlékező kiállítás volt január 11-én és 12-én az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület szervezésében, a helyi unitárius egyházközösség épületében. A látogató tárgyi emlékeket, tábori naplókat, korabeli fényképeket, térképeket, zsoldkönyveket, fegyvereket láthatott. Az Egyesület kezdeményezésére a történelmi egyházak és civil szervezetek emlékbizottságot hoztak létre. A kiállítás mellett emlékülést tartottak, melyen a Magyar Hadtörténelmi Intézet irattárának igazgatója, Bús János alezredek tartott megemlékezést. A marosvásárhelyi katolikus temetőben elhelyezték a felállítandó Doni emlékmű alapkövét.

A 2. magyar hadsereg doni katasztrófájáról most első ízben emlékeztetnek meg nyilvánosan Romániában.

Székelykeresztúr

Január 12-én vasárnap országsszerte megemlékeztek az unitárius egyház születéséről, ugyanis az 1568. január 6 és 13 között megtartott tordai országgyűlés először rendelkezett a vallási türelem, a lelkiismereti szabadságról. E vallástörténelmi jelentőségű esemény üzenet lehet a mához szólóknak is. Tény, hogy e törvény megalkotásában éppúgy részük volt a politikusoknak, mint a teológusoknak.

Torda

Szerény megemlékezést tartottak Tordán is az unitárius egyházközösségben. Ünnepi istentiszteleten emlékeztek az 1568. január 6 és 13 között Tordán megtartott országgyűlésre, ahol először nyilvánította hivatalossá a katolikus, református, unitárius és lutheránus vallásokat.

Szilágysomlyó

Seres Dénes RMDSZ-szenátor január 6-án vasárnap a zsbóbi Magyar Házban tartott fórumon ígéretet tett arra, hogy Szilágysomlyón a 2003/4 évben ismét lesz magyar iskola.

Kolozsvár

A hó elején nyílt meg Balázs Janó szobrászati kiállítása, a kolozsvári Művészeti Múzeum műtermében. A szobrok hullámváz formákat, dinamikát tükröznek. A retrospektív szobrászati tárlat január 20-ig állt a nagyközönség rendelkezésére.

***

A kolozsvári Református Kollégium Farkas utcai épületét 1948-ban államosították a románok. Majd Ady-Sincai néven a román liceummal egyesült. Később Ady nevét is törölték. Hosszú évek pereskedése után most újra a református egyház tulajdonában lévő ingatlanon kezdhetette meg működését az Erdélyi Református Egyház kerület által működtetett Református Kollégium.

Zilah

Végre birtokba vehette a református egyház egykori művelődési központját, a Kálvineum épületét. Az ingatlant már 1999-ben sürgőségi rendelettel visszaadta az egyháznak, melyet a zilahi tanács a bíróságon megtámadott. Mégis hosszú időt kellett várni, melyben az ügy megjárta a román alkotmánybíróságot is. A Kálvineum eredeti rendeltetése is művelődési ház volt.

Berettyóújfalú – Nagyvárada

Január 21-én Berettyóújfalun kezdődtek, és másnap Nagyváradaon folytatódtak a Magyar Kultúra Napja ünnepei. Közös kultúrával Európában címmel tartottak fórumot, a régiók és kistérségek határon átnyúló lehetőségeiről. Ez alkalomból Nagyváradaon a Körösvidéki Múzeumban kortárs magyar nagyváradi és bihari képzőművészek alkotásaiból rendeztek kiállítást. Délután az Állami Színházban díszelőadást tartottak, amikor is átadásra került az Erdélyi Gábor-díj és a Magyar Kultúráért plakett, valamint 5 díszoklevél.

Minden negyedik romániai magyar igényelte eddig a magyar igazolványt!

A december 15-én lejárt statisztika szerint 336.505 személy kérte az igazolványt, több mint 26 ezren nyújtották be addig kérvényeiket diakigazolványra. A tavalyi népszámlálás ideiglenes adataival számolva az igénylők a romániai magyarságnak eddig 23.4 százalékát tették ki.

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával támogatták alapítványukat, egyesületüket, és remélik, hogy a jövőben is számíthatnak segítségükre:

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitással kapcsolatos költségek fedezése, a templom karbantartásának, felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány, célja az endrődiek emlékét megőrizni.
Adószám: 18382615-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek további sorozatainak megjelentetése.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gelért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608 -1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerálmányának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása.
Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása.
Adószám: 19062255-1-04

Öregszőlői Gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

Rólunk írták - Olvasóink leveleiből

Rovatvezető Császár Ferenc

„Nagyon szépen köszönöm a küldött kérdőívet, számomra megfelel a jelenlegi szerkesztésük. Ezt bizonyítja az, hogy nem tudom letenni a lapot, amíg el nem olvasom.”

TIMAR ENDRE
Hunyá

„Minden újság esetében alapkérdés, hogy kiknek, mit, milyen formában óhajt mondani. Ebben még további korlát a terjedelem, nyomdatechnika és a megjelenés gyakorisága. Mindent egybe véve az egyes rovatoknál azokat jelöltem IGEN-el, amelyeket fontosnak, hiányt pótlónak vélek. A többi rovat ízlés dolga,

de rétegigényeket elégítenek ki (Izes-izek, Mária néni meséi stb.) illetve nem konkurálhatnak a napilapok frissességével (megyei hírek), – Mindezt más újságban is megtalálhatják az érdeklődők. Másrészt: ha a célcsoport minden endródi (otthonéi, vagy elszármazott), akkor számolni kell sokféle értékrenddel – és a direkt, szájbarágós politizálás, egyoldalú, elfogult beállítás időnként zavaró lehet. Fejnőtt emberek véleménye a világról, politikáról, múltrol, jelenről, jövőről agitációs hatására nem igen változik már, inkább bizuk ezt a saját tapasztalatra. Viszont a szülőföld üzenete – különösen a távol élők számára mindig szívet melengető, szóljon az régmúlt, vagy mai élő eseményekről. Remélem, még sokáig lesz benne részem. Sok sikert!”

Dr. DINYA LÁSZLÓ
Gyöngyös

„Én nem endródi vagyok, így a rovatokról nem tudok véleményt nyújtani. Egyébként a lapuk tartalmas.

A Gödöllői kastélyhoz hozzá fűzném, hogy igen sok színvonalas hangverseny rendezésére is használják. Állandó kultur programok helye nem csak „Múzeum”.

Tisztelettel:
Dr. SZABÓ BELÁNE
Gödöllő

„Teljes mértékben megfelel a jelenlegi szerkesztésük. Munkájukhoz erőt, egészséget és sok sikert kívánok.”

FORGÁCS IMRE
Gyomaendrőd

„Endrődön születtem és éltem. Több mint húsz éve, hogy Békéscsabán lakom. Azt sajnálom, hogy kezdettől fogva nem ismerhettem ezt az újságot. Minden érdekel, ami benne van, azok a kérdések is amiket nem jelöltem meg. Egy kérésem van, ki az a Mária néni? Lehet, hogy ismerem vagy talán rokonom is. Ezt szeretném tudni. További sok sikert kívánok munkájukhoz.”

DINYA AMBRUSNÉ
Békéscsaba
(Szerk. megjegyzés: Mária címét megküldtük.)

„A lapot édesanyám özv. dr. Matúz Györgyné sz. Gubucz Gizella és elsőszülött fia olvassa. A szerkesztést tökéletesnek tartja, csupán egyes cikkek naivitása, pontosabban gyerekes szöveg szerkesztése, stilisztikai hibái váltanak ki bennünk megütközést (Ez főképp az események elírása esetében észlelhető.) Ugyanakkor hiányoljuk a lap politikai jellegét, valamint az ellenvéleményeket. Mivel édesanyám Hunyán született, többet szeretnénk olvasni e kis község életéről. Nem ártana bepillantást nyújtani a szomszédos városok (Mezőtúr, Mezőberény, Szarvas, Kondoros, Békésszentandrás életébe stb. Summa summarum rengeteg élményt, melegséget, összetartozást kelt e lap az onnan elszármazottak, illetve azok leszármazói számára. Ezért is érdemes volt létrehozni, fenntartani.”

D. MATÚZ GYÖRGY
Debrecen

„Nagyon nagyra értékelem ennek a lapnak a szerepét. Valójában a szülőföld 'aurájához' kapcsolja azokat is, akik már nem ott élnek, de rendszeresen olvassák a lapot. A haza ugyanis leghitelesebben,

legmaradandóbban a felnevelő föld, világra eszmélésünk színtere, a szülőhely. Semmi sem pótolhatja.

A fentiek alapján tehát úgy gondolom, hogy még inkább a helyi témákra kell a hangsúlyt helyezni, esetleg az általánosabb, országos témák rovására is.”

GRICZ LÁSZLÓ
Százhalombatta

„Tisztelt Szerkesztőség! Kérem a Város újság folytatását, szükségem van rá! Mivel 83 éves vagyok már, sehová nem tudok járni, nem is hallok jól. Tehát jól jön egy kis híradó.”

Tisztelettel:
SÓCZÓ ERZSÉBET
Gyomaendrőd

„Megfelel nekem jelenlegi szerkesztésük!
A tíz éves jubileumhoz szívből gratulálok!”

HANYECZ MIHALYNE KALMÁR MAGDOLNA
Budapest

„A jelenlegi szerkesztésük nekem megfelel. A Márton Gábor írásai nagyon tetszenek. Például a Kovács Matyi bácsiról és Szabó Elek bácsiról írott cikkei tetszettek. De a többi írásai is tetszettek.”

HUNYA ELEK
Bátönyterenye

„Szívesen olvasom újságjukat, örülök, hogy ilyen színvonalas helyi lap is van városunkban. Kb. 1 éve volt az endródi tájszólásról egy sorozat (totó) Nagyon tetszett. A jövőben is jó lenne olvasni erről.

További jó munkát kívánok a Szerkesztőség dolgozóinak, s perze jó egészséget!”

MAJOROS ÉVA
Szeged

„Tisztelt Szerkesztőség, az újság tartalmával meg vagyok elégedve, csak az kérem, hogy akik Hunyán elhaláloztak, a nevüket tegyék bele.”

Köszönöm

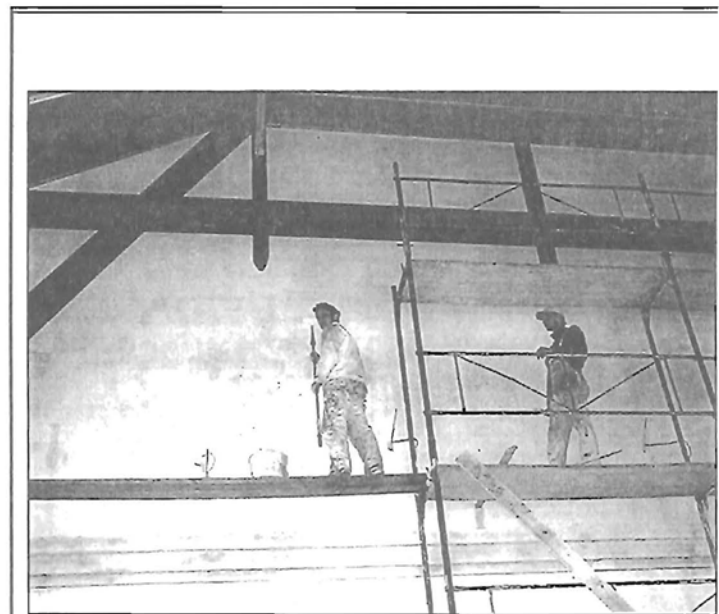
PINTÉR ANDRÁSNÉ
Gyomaendrőd

2003. január 13-án elhunyt hűséges internetes olvasónkra emlékezünk, aki ezeket a sorokat írta Montrealból internetes vendégkönyvünkbe:

Szép és ízléses tornateremet építetek. Jó és sok egészséggel használjátok.

Minden hónap első hetén, öröm olvasni a hazai híreket.

Szabo Zoltan Elek (zes@total.net)

Képünk: Tovább épül a Szent Gellért Általános Iskola tornaterme. A festők a nagy teremben dolgoznak.

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Marosvásárhely

A Don kanyarnál elhunyt magyar áldozatokra emlékező kiállítás volt január 11-én és 12-én az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület szervezésében, a helyi unitárius egyházközösség épületében. A látogató tárgyi emlékeket, tábori naplót, korabeli fényképeket, térképeket, zsoldkönyveket, fegyvereket láthatott. Az Egyesület kezdeményezésére a történelmi egyházak és civil szervezetek emlékbizottságot hoztak létre. A kiállítás mellett emlékülést tartottak, melyen a Magyar Hadtörténeti Intézet irattárának igazgatója, Bús János alezredest tartott megemlékezést. A marosvásárhelyi katolikus temetőben elhelyezték a felállítandó Doni emlékmű alapkövét.

A 2. magyar hadsereg doni katasztrófájáról most első ízben emlékeztek meg nyilvánosan Romániában.

Székelykeresztúr

Január 12-én vasárnap országsszerte megemlékeztek az unitárius egyház születéséről, ugyanis az 1568. január 6 és 13 között megtartott tordai országgyűlés először rendelkezett a vallási türelem, a lelkiismereti szabadságról. E vallástörténeti jelentőségű esemény üzenet lehet a mához szólóknak is. Tény, hogy e törvény megalkotásában éppúgy részük volt a politikusoknak, mint a teológusoknak.

Torda

Szerény megemlékezést tartottak Tordán is az unitárius egyházközösségben. Ünnepi istentiszteleten emlékeztek az 1568. január 6 és 13 között Tordán megtartott országgyűlésre, ahol először nyilvánította hivatalossá a katolikus, református, unitárius és lutheránus vallásokat.

Szilágysomlyó

Seres Dénes RMDSZ-szenátor január 6-án vasárnap a zsbói Magyar Házban tartott fórumon ígéretet tett arra, hogy Szilágysomlyón a 2003/4 évben ismét lesz magyar iskola.

Kolozsvár

A hó elején nyílt meg Balázs Janó szobrászati kiállítása, a kolozsvári Művészeti Múzeum műtermeiben. A szobrok hullámzó formákat, dinamikát tükröznek. A retrospektív szobrászati tárlat január 20-ig állt a nagyközönség rendelkezésére.

***

A kolozsvári Református Kollégium Farkas utcai épületét 1948-ban államosították a románok. Majd Ady-Sincai néven a román líceummal egyesült. Később Ady nevét is törölték. Hosszú évek pereskedése után most újra a református egyház tulajdonában lévő ingatlanon kezdhette meg működését az Erdélyi Református Egyház kerület által működtetett Református Kollégium.

Zilah

Végre birtokba vehette a református egyház egykori művelődési központját, a Kálvineum épületét. Az ingatlant már 1999-ben sürgősségi rendelettel visszaadta az egyháznak, melyet a zilahi tanács a bíróságon megtámadott. Mégis hosszú időt kellett várni, melyben az ügy megjárta a román alkotmánybírókat is. A Kálvineum eredeti rendeltetése is művelődési ház volt.

Berettyóújfalú – Nagyvárád

Január 21-én Berettyóújfalun kezdődtek, és másnap Nagyvárádon folytatódta a Magyar Kultúra Napja ünnepségei. Közös kultúrával Európában címmel tartottak fórumot, a régiók és kistérségek határokön átnyúló lehetőségeiről. Ez alkalomból Nagyvárádon a Körösvidéki Múzeumban kortárs magyar nagyváradi és bihari képzőművészek alkotásaiból rendeztek kiállítást. Délután az Állami Színházban díszelőadást tartottak, amikor is átadásra került az Erdélyi Gábor-díj és a Magyar Kultúraért plakett, valamint 5 díszoklevél.

Minden negyedik romániai magyar igényelte eddig a magyar igazolványt!

A december 15-én lejárt statisztika szerint 336.505 személy kérte az igazolványt, több mint 26 ezren nyújtották be addig kérvényeiket diákigazolványra. A tavalyi népszámlálás ideiglenes adataival számolva az igénylők a romániai magyarságnak eddig 23.4 százalékát tették ki.

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával támogatták alapítványukat, egyesületüket, és remélik, hogy a jövőben is számíthatnak segítségükre:

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom karbantartásának, felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány, célja az endrődiek emlékét megőrizni.
Adószám: 18382615-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek további sorozatainak megjelentetése.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gelért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608 –1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása.
Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása.
Adószám: 19062255-1-04

Öregszőlői Gyermekéért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

Mária néni meséi

A verseket és a mesét írta: Iványi Mária

KALAMAJKA KIRÁLY EBÉDJE

Túl az üveghegyen volt egy csuda ország. Ott az okos embert kicsüfolták. Nem is volt a tyúknál több esze ott másnak, csupán a bírónak, no meg a királynak. Hanem azok aztán olyan bölcsök voltak, a szekér mellett is gyalog kutyagoltak, mondván ki lassan jár, az messzebbre ér el. Menjen, aki ráér szaladó szekéren! Lábukra a csizmát nem húzták föl soha, nehogy még belepje az utak, padlók pora! Ott lobogott a lábtyú a vállukra kötve. A felséges király néha meg is pökte, ilyenkor a szolgák úgy kicsüfolták, azon korcsolyáztak a tenyészett bolhák. Csodálkozni, ugyan ki tudna hát rajta, hogy volt az országban tenger kalamajka.

Egyszer is a király vadászatra készült. Harsogott veszettül egy kimustrált vén kürt. A vadászkutyákat sorra megnyergelték, s a pejparipákat pórázon vezették. Mezítláb meg frakkban kutyogott a király, egy uralkodónak a pompa csak kijár! Vállára egy könnyű mozsárágyút vetett, s nyuszító kutyáján vidáman ügetett. Az erdőben aztán kezdtek tüzet rakni, hogyha majd sikerül ágyúvégre kapni egy mihaszna nyulat, mindjárt meg is nyúzzák, s faragták a nyársat, hogy majd arra húzzák. Puffogott az ágyú, lődöztek az urak, de csodák csodája, nem jöttek a nyulak! Bíró uram szörnyen vakarta a fejét:

- Tán nyulat kéne felhajtani elébb!

- Hisz megpróbálhatjuk, - bólintott a király. Bíró uram erre nagy hajbókot csinál, aztán sebbel-lobban befutja az erdőt, s fel is hajt egy nyuszt, egy arra tekerget. Töltötte az ágyút király uram gyorsan, szikrázott a gyújtás kellő puskaporban. Szembenézett böszén a jövődő sülttel, ám ekkor az ágyú visszafelé sült el! Ott álltak az urak, mint a szerencsének! Csikorog a bíró, hogy ő fenegyerek,

majd ő megmutatja, hogy kell nyulat fogni! Főlöszleges ahhoz ágyúval pufogni. Csak hozzanak neki egy zsák sőt, meg követ. Nosza nyargal is már

Bergengóc követ, - mert hogy az is ott volt a nyúl vadászaton. - S hozta is, ami kell, egy ökrös fogaton. A bíró félmarkát teleszedte sóval, másikat meg kövel, úgy vagy két kilóval. A kövel a térdét ütögette egyre, a sót a nyúl nyomán földre hitegette. Balagott a nyuszi hátra-hátra lesve, a bíró utána a sőt hintegetve. A térdén a nadrág ronggyá szakadt szerzte, s kegyetlenül sajgott hol a kövel verte. Hümmögött a bíró:

- Tán a lépést vétem? Hiszen még nagyapám mesélgette régen, hogy Boldogfalván is ekképpen vadásztak. Csakhogy bizonyosan más követ használtak!

No, ez sem sikerült, pedig ott a nyuszi, s mintha csúfolódna a kis almuszi. Hanem rosszul tette, nem figyelt a csacska, s jaj lecsapott rá egy ott felejtett csapda! Nosza volt is öröm! Harsogtak a kürtök, tizenkét szolgáló estig rőzsét gyűjtött. Kivonult egy ezred a nyuszi ebédre, s rezsebanda játszott a nap örömére. Parancsolt a király:

- Kinek keze lába ép, az siessen a királyi konyhába! Nyúzzák, főzzék, süssék a nyulat, de hamar! - mert aból még mára nagy lakomát akar! Vendéget is hívott, nem többet csak százat. Felverte a víg zaj a királyi várat. Csörrent a kés villa, s a porcelán tányér, hét szolga futott egy kancsó borocskáért. Asztalhoz ültek a vendégek sorra, készítették gyomruk gazdag nyusztorra. Asztalfőn a király épp azt színezgette, hogy is volt, mikor a nyuszt célba vette. Hajtogatta váltig, csak övé az érdem, hogy most úszik a nyúl jó paprikás lében! No, nem úszott biz az sem lében, sem másban! Kint nyargalászott már vígan a határban. Futott a kis kukta, - nagyot bókolt elébb - s így szólt:

- Felséges úr elszokolt az ebéd!

Hej, forgatta erre a király a szemét, s tudakolta nyomban, kinek ve-

gye fejét? Ki szalajította el a fepsibevalót? Krákogott a kukta, s emígy kezdte a szót:

- Hát az úgy volt uram, az okozott gondot, hogy a nyúl bundáján nem találtunk gombot. Így aztán nem tudtuk legombolni róla, s elküldtük a szűcshöz, ment is az egy szóra. Jól szájába rágtuk, hol találja házát a szűcsnek, aki majd leveti bundáját. Mégis rossz felé ment az oktalan állat. Már most az a kérdés, ki érdemel vádat?

Nosza főtt a feje királynak, bírónak, vége-hossza nem volt a sok suta szónak. Végül kisütötték, közösen az urak. Nem lehet vádolni senkit, csak a nyulat. Mert lám a főszakács szűcshöz menesztette, s az a felségsértő a parancsot szegte! El kell fogni gyorsan, s a vérpadra vele! Kalamajka ország izgalommal tele, pufognak az ágyuk, úzik sóval, kövel, csapatnák a nyulat mennydörgös mennykövel. De csak mindhiába, hasztalan keresték, a lázadó nyúlnak már nyomát sem lelték. Hazamentek búsan. Este volt már akkor, vacsorájuk víz volt, meg egy kosár vacsor.

Am oda se neki! Ahol annyi ész van, ott a kalamajka hamarosan kész van. Másnap bukfencmagot vetettek a réten. Mi kelt ki belőle? Holnap elmesélem.

PANNIKA GONDJAI

Panni minden áldott reggel
Kiságyából jókor felkel,
Zsörtőlődve sűrög, forog.
Jaj, mert rengeteg a dolog!

Kis tűzhelyén tejet forral,
Kávé készí sok cukorral.
Teletölti a csészéket.
S eteti a babanépet

Beveti a babaágyat,
Rendbe rakja a szobákat.
Aztán nagymosáshoz készül.
S fáradtan így sóhajt végül:

- De nehéz mamának lenni!
Sütni, főzni, tenni, venni.
Hidd el Anyu jobb gyerekeknek.
Akkor minket becézgetnek.

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A 77 éves Önkéntes Gyomaendrődi Tűzoltó Egyesület fénykora és hanyatlása

1926-ban alapították.

1936-ban tíz éves fennállásának ünneplését a testület vezetősége a község előljáróságával karöltve ünnepelte. Ez alkalommal járásközi tűzoltóversenyt rendeztek. Az ünnepségen a Vármegyei Tűzoltószövetség és nyolc megyei község vett részt, és folytatott versenyt a hazaiakkal. Endrőd község tűzoltósága érte el a legjobb eredményt. Ebben az időben a **parancsnoki tisztet Szabó József a Takarékpénztár igazgatója látta el.**

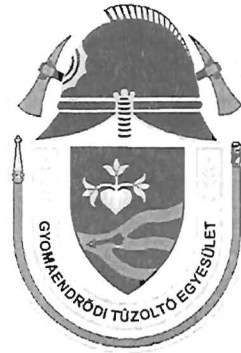
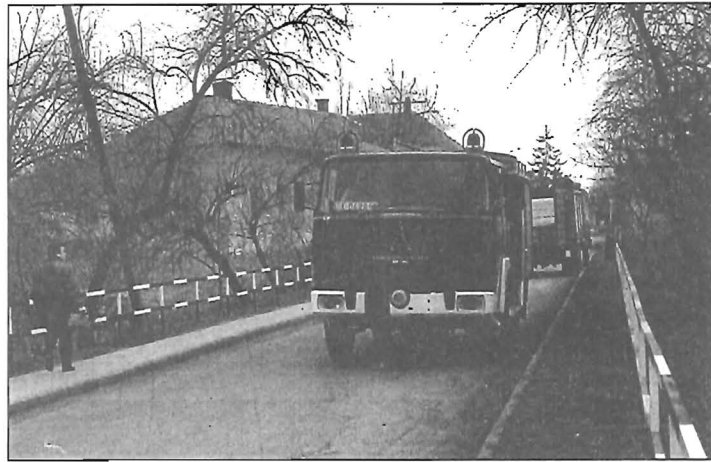
1938-ban a község képviselő testülete úgy döntött, hogy teljes egészében magáévá teszi a

Békés Vármegye Tűzoltó Szövetségének kérelmét, és a Gyopáros fürdőn építendő tűzoltó üdülőházban két ágyalapítványt létesít, az Endrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület gyermekeinek.

1949 től 1954-ig az **önkéntes tűzoltók hivatásos parancsnoka Komóczi Imre volt**, aki mellet még 3 főből álló főállású (Tímár Imre, Tímár Károly, Lövei György) 3 önkéntes (Német András hadnagy-rangban, Balogh Károly, és Szmla József főtörzsőrmesteri rangban) teljesített szolgálatot. Önkéntes tagja ebben az időben az Egyesületnek 80-90 fő volt. Országos és megyei versenyeken az endrődiek ismét az elsők között szerepeltek. Az egyesületet a községi tanács finanszírozta. Elvégezték a megfelelő tűzrendészeti munkákat. Bekapcsolódtak a munkákban a tanítók is, így **Lesnyiczki József állami tanító, tiszteletbeli parancsnok**, aki a tanyai iskolákban szervezte meg az ifjúsági és gyermek csapatokat. Láthatjuk tehát, hogy a községnek volt gyermek, ifi, és női csapata is.

A rendszerváltás utáni években a **parancsnok Tímár Vince lett**, aki nagy szakértelemmel irányította a tűzvédelmi és tűzoltó munkákat. Az egyesület egyik jelentős szponzora **Katona Sándor** volt, aki Németországból 1995-től 3 éven át évente jelentős felújított járműveket és felszerelést adományozott a városnak, részben az egyesületnek. Tűzoltóautók, mentőautók, létrás tűzoltóautók kerültek az álló-

mányba. Ebben az időben városi rangú ünnepséget is rendeztek az emlékeztetés Flórián napi verseny keretében, ahová a megyei önkéntesei is eljöttek. Ebből az alkalomból az egyesület nagy bált rendezett az egyesület elnöke, Dinya László 1996-1999.. Két évvel később, 2000-ben, amikor az ország a Millen-

niumi ünneplések során emlékezett meg ezer éves államalapításunkról, a Belügyminisztérium Tűzoltózenekara jött le városunkba, és a Pünkösdi Flórián napi és a szentévi zarándoklat ünnepségét együtt tartották meg. **Dinya Lászlóné a „zászlóanya”**, aki fiatal kislány korában szintén tagja volt az önkéntes tűzoltó csapatnak, millenniumi emlékszalagot adományozott. **Gyulay Endre püspök úr** ismét megáldotta a zászlót és a szalagot, majd így köszöntötte az önkéntes tűzoltókat:

„Vannak hivatások, melyek kifejezetten a közjaváért, biztonságáért, védelméért szentelik életüket. Ilyenek a katonák, rendőrök, tűzoltók. Sokszor saját testi épységüket, életüket is veszélyeztetik munkájuk végzése közben. A nagy áldozatokat követelő, hivatásból tett segítő munka fontos, hogy szeretettel legyen

átítatva. Mind a amit teszünk, kötelességünk vagy hivatásunkból adódó cselekedetünknek számít. Azt teljes szívvel – lélekkel végezzük, és mindig szeretetből vállalkozunk! Tisztelettel és hálával kell róluk megemlékeznünk, és kérjük az Isten védelmét és áldását munkájukra, életükre. Itt állunk a Gyomaendrőd Önkéntes Tűzoltóság korábban megáldott zászlaja előtt. Azokra gondolunk hálával és szeretettel, akik sok nehézség és gond közepette, társadalmi munkában vállalkoztak és végzik feladataikat. A ma elhelyezett és megáldott millenniumi szalag emlékeztet bennünket az ezer éves magyarság és az Isten szolgálatára. Könyörögjünk! Istenünk a Te igéd szentel meg mindent. Áraszd ki bőségesen áldásodat erre a lobogóra, és jubileumi áldásodra. Add, hogy akik ezt akarod szerint Neked hálát adva használják, szent neved segítségül hívására nyerjenek tőled test-lelki erőt, és üdvösséget, a tűzoltók védőszentje, Szent Flórián közbenjárására, és Krisztus a mi Urunk által, aki él és uralkodik örökkön örökké. Ámen.”

Az egyesület elnöke 1999-től Farkasinszki Sándor vállalkozó lett. Munkáját a pénz hiánya nagy mértékben gátolja. Sajnos az Önkormányzat a támogatását nagyon lecsökkentette, a szponzorok nem tudják fenntartani az egyesület működését. A tevékenység sorvadását ugyan minden erővel igyekeznek megakadályozni, azok, akik számára erkölcsi kötelesség egy immár 77 éves rangos civil szerveződés működése, annak fenntartása. Az egyesület tagjai szeretnék a jövőben is a lakosság érdekében munkájukat fenntartani, azt a munkát, amelyet elődei 77 évvel ez előtt elkezdtek, és fáradhatatlanul apáról fiúra szállva végzetek.

Az egyesületnek ma már annyi pénze sincs, hogy kocsijait üzemeltethesse. Ma már egy tüzeshez csak Szarvasról jönnek ki. Ugye mondanunk sem kell, mit találnak, mire megérkeznek Szarvasról a tűzoltók.

Reméljük, hogy a küszöbön álló Közgyűlés ezen a helyzeten változtatni fog.

Császár Ferenc

Trodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Paróczai Csaba

1965-ben született Salgótarjában. Apja ifj. Paróczai Gergely. Erettségi után a Balassi Bálint Megyei Könyvtárban dolgozott. 1988-ban diplomázott a Bessenyei György Tanárképző főiskolán. 1992-ben az ELTE BTK-n történelem szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. 1998-ban német nyelvtanári diplomát kapott az Eszterházi Károly Tanárképző Főiskolán. Jelenleg a „Besztercey” Alapfokú Művészeti Magániskola Salgótarján és Vidéke Tagiskolája igazgatója. Idén végez az Eszterházi Károly Főiskolán Egerben mozgókép és média kultúra szakon.

Ennyi talán elég is lesz a bemutatáshoz. Ezek után ismerjük meg magát a költőt.

Verseket kora ifjúsága óta ír és közread. Eddig két verseskötete jelent meg, 1997-ben a Közelítések, 2000-ben a Háton vitt sarkcsillag. "Közös verseiben a világ és az ember iránti intellektuális érdeklődés, a választott – többnyire kötetlen – forma, a versbeszéd összhangja a művészi gondolat. Ez a gondolat természetesen más és más, a művelődéstörténeti hagyományok sokszínűségének, illetve a pillanatnyi szellemi érdeklődés különbözőségének megfelelően. A költő első verseskötetében a hagyományosabb műformák dominanciájával együtt hitelesen vall a huszadik század végének alapvető életérzéséről, a régóta széttrőtt idő következtében állandósult diszharmoniaról. Talán nem is paradox módon a harmónia megjelenése is ezt az érzést erősíti. A költői vállalat időszerűsége kétségtelen. Van egy másfajta vállalat is, korántsem függetlenül az előbbitől. Ez pedig személyes indítatásának, sorsának vállalása. Reményei, szorongásai, önismereti vívódásai, töprengései nemzedéki bizonytalanságai úgyszólván azonnal fölfoghatóak az olvasó számára, ugyanakkor racionalitása korántsem mentes az érzelmi töltettől, sőt a szeretetelenség szívzorító, bár szemérmesen ismételt kinyilvánításától."

láttam az angyalt repülni

először fenn a hegyen a lépcső tetején
igen akkor ott biztosan
s hogy még előbb hirtelen nem is tudnám
lehet csak még nem mertem megfogni
a dolgok kiálló szálait
de ott a hegyen már világosan
láttam az angyalt repülni
éreztem nesztelen hullámait
toronyházak leszeggett fejű hadifogoly-
oszlopa felett hogy aztán végigkísérjen
engem is éppoly hallgatagon
és láttam megpihenni fák csúcsain
romvárok ablakmélyedéseiben
s tudom azt
hogy most is itt van
figyeli ahogy ez a hajóhinta száll
egy padon ül fázósan rebbenti szárnyait,
szürke tolla bomlik
s ahogy mindentől távolodom úgy kerül egyre
egyre közelebb

Négy sorban

Mind, amit tudok magamtól tanultam
tanítóm nem volt, sem olyan, ki felkarolt.
Mindig változtam s ugyanaz maradtam,
égetlek, mint a Nap, s beszölek, mint a Hold.

***

Zaklatott napjaim sehová sem érnek.
Körül nő a csend, a szívemig ér.
Ölő ágai a semmire kérnek,
s nem tudom ellenük állni mit ér.

háton vitt sarkcsillag

én olyan vagyok veled mint a gyerek
vallomásból vallomásba esem
nem játszom ha őszinte vagyok
és elhiszem hogy elhiszed mikor hazudok
így vitetem magam mint egykor fürdés után
(vert viszen veretlent)
és nem félek hogy elejtesz
ebben a magunkba zárt térben
én vagyok a sarkcsillag
állok közepén és mozdulatlan
hagyom hogy körbeszaladjanak
a dolgok és lények mint külvilág
melytől minden hasonlóságom dacára
elhatárolom magam
egyedül én vagyok
az ember az ember fia
a csakis önmagával azonos
romlandóságom ellenére örök és
mozdíthatatlan

a víz melyben arcod láthatod

mindig feléd

csak néhány napot adj
vagy órát szemhunyásnyi percet
zárt ablakokon halk esőkopogást
ringasd álomba még mindig nyugtalan
szívem mit is kérhetnék még

töröld le fehér kendőddel az
ázott arcokat az én lassan oldódó
tempera arcom őrizze veronika kendő
hogy szeretnélek, akkor és így is

néhány pillanattal a csobbanás előtt
vagy már után hullámoktól távol
mert belevettetem kiküldtettem
és kitiltattam mindenhonnan

és már nem nővök égig ha csak nem benned
s földig sem hajolhatok csak szíved előtt
tárt ki magad hát engedj csobbannom
benned örökké hisz tudod úgy is
mindig hozzád igyekeztem

Az előző számban elírt szavak helye-
sen: apjáéra, Madách Imre Gimnázium

Izgos ízek

február

Zöldséges marha szeletek

1 kg marhahúst (pl. combot) szeletekre vágunk. Teflon tepszi alját kibéleljük 30 dkg füstölt szalonna egy részével. Ráfektetjük a szeleteket, majd 2 nagyobb petrezselyemgyökeret, 2 nagyobb sárgarépát, 1 zellert, 2 nagy fej hagymát vékony szeletekre vágva beborítjuk a szeleteket, közéje téve a maradék szalonnát. 1 kiskanál kakukkfűvel, őrölt feketeborssal, sóval és chili paprikával izesítjük. Alája töltünk 1 liter száraz vörösbort. Befóliázzuk és 1,5 órát sütjük. Párolt rizsszel tálaljuk.

Seidl Ambrus

Sarokház Csemege

Ct.: Tímár Vince

Csoport Partner
Üzletlánc tagja

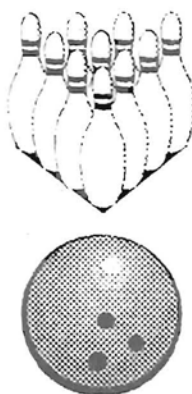
Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- ☞ házi jellegű húskészítmények, endrődi izesítésű termékek (húsdarálás, húsfüstölés, kolbásztöltés), folyamatos tökehúsellátás
- ☞ kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában

Blaha u.27. Tel.:386-691. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18-ig, szombaton 6-tól 12 óráig, vasárnap 7-től 11 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

BO-TI
BT

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert. Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

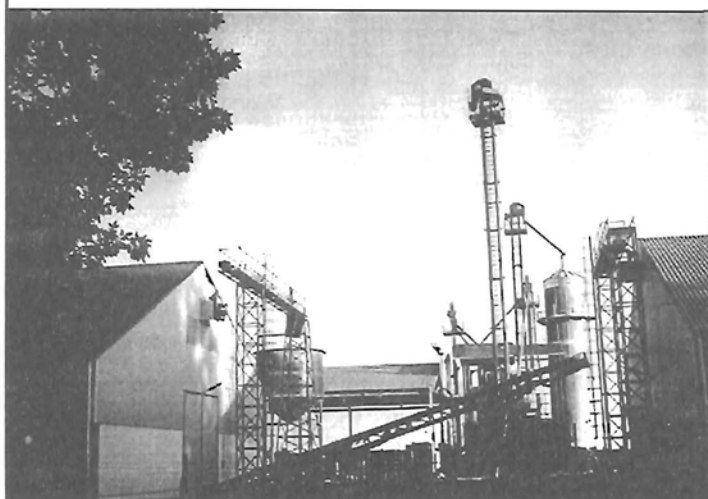
E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

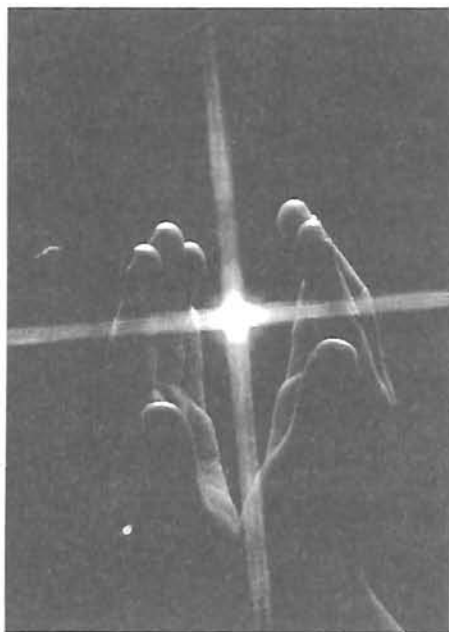
Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg,
akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

CSELEI LÁSZÓ, aki a Székely Bertalan utca 3. sz. házában élt, január 17-én 64 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják családjá, barátai, a rokonság, és az ismerősök.

Özv. **DINYA MIHÁLYNÉ HEGEDŰS MARGIT**, gyomaendrői lakos, múlt év december 26-án, 82 éves korában rövid betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolja családjá.

FAZEKAS MIHÁLY, gyomaendrői lakos múlt év december 25-én 74 éves korában elhunyt. Gyászolja családjá.

GALAMBOS BÉLA Dr., aki a Selyem út 8. sz. alatt élt, múlt év december 26-án 65 éves korában rövid de súlyos betegség után befejezvé földi pályáját, visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Gyászolják felesége és gyermekei, s mindazok, akik ismerték és szerették.

GÁBOR SÁNDOR, aki a Béke út 5. sz. alatt élt, január 4-én 80 éves korában rövid betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolja családjá.

HORNOK PÉTER, aki a Fő út 173-179. sz. alatt élt, január 14-én 49 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Gyászolja családjá.

KISZELY ANDRÁS NÉ MÉSZÁROS ILONA, aki Hunyán a Kinizsi utca 28. sz. alatt élt, január 14-én, életének 98. évében szentségekkel ellátva, lelkét Teremtő Istenének ajánlva elköltözött az élők sorából. Gyászolják: családjai, unokái, dédunokái és a rokonság.

KOVÁCS ISTVÁN, aki a Bercsényi utca 15/A-ban élt, múlt év december 21-én 61 éves korában rövid, súlyos betegségben elhunyt. Gyászolja családjá

MAJOROS IMRE, endrői lakos, 83 éves korában múlt év december 25-én az Örökkévalóság hónapja költözött. Gyászolják lányai, vejei, unokái és dédunokái, s mindazok, akik ismerték és szerették.

OLÁH JÁNOS, gyomaendrői lakos, január 2-án 76 éves korában hirtelen elhunyt. Gyászolja családjá, a barátok és az ismerősök.

PINTÉR IMRE, aki a Sugár úton lakott, január 14-én életének 77 évében az Örökkévalóság Honába költözött. Temetés Hunyán volt. Gyászolják: felesége,

fia, menyé, unokái, testvérei és a rokonság.

SZABÓ ZOLTÁN ELEK, aki a hunyai Hunya József leszármazottja, és a Városunk újság internetes változatának hűséges olvasója volt, 69 éves korában, 2003. január 13-án, egy montreali kórházban visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése Montrealban volt, 2003. január 16-án. Gyászolják: kanadai és magyarországi családjá

SZUROVE CZ SÁNDORNÉ BRIE ZSNYIK ILONA, aki Hunyán tanyán, a 187. sz. alatt élt, január 6-án életének 72 évében hosszú betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: fia, menyé, unokája, és a rokonság.

Özv. **TARI DÁNIELNÉ R. SZÜCS ERZSÉBET**, aki a Budai Nagy Antal utca 22. sz. házában élt, múlt év december 19-én 72 éves korában elhunyt. Gyászolják 2 fia, azok családjai, rokonok és az ismerősök.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrői templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Vaszkó Tamás, a szeghalmi gimnázium igazgatója küldte nekünk Interneten ezt a fényképet. Orosházáról hazafelé menet készítette, a hunyai úton. Remélhetőleg fekete-fehérben is élvezhető. Köszönjük!

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelepek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:

Neubort László kandallóépítő.

Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Kert- barátok- nak

Örökzöld növényeink III.

„A természet csak törvényeit megtartva irányítható”
(Francis Bacon)

Hamis ciprusok

Pikkelylevelű ezüstöskék színű fák, melyek lehetnek kúp alakú, oszloposra hajló növények. Európában az 1850-es években hozták be Amerikából, Japánból. Hazánkba is ez idő tájt került be az arborétumokba. Azóta belőlük igen sok fajtát nemesítettek ki. Megfelelő helyen és gondosan ápolva hálás örökzöld fák. Fagyra nem érzékeny, különleges alakjukkal és színükkel az év bármely időszakában díszei a kerteknek. Az utóbbi

másfél évtizedben sok fajtáját ültették el városunkban. Szeretném megjegyezni, hogy lakosságunk hamar felismerte az örökzöld fák jelentőségét, szépségét könnyen telepíthetőségét, s így elsőrendű érdekességei lettek a házi kerteknek. A gyomai részen a Bajcsy Zsilinszky út 41/1sz. alatti kertben (Ilyés István) 16 db oszlopos ciprust ültetett el a telek gazdája. Magasságuk 3-5 méter, melyet minden év tavaszán körülnyír, hogy hengeres alakúak és sűrű ágazatúak legyenek.

A magas és hosszú oldalágazatú ciprusokat szokás, - és ez igen célszerű, - hogy ősszel összekötik az ágakat a vezéraghoz, hogy a hó ne húzza le, ne törje el. Több helyen lehet látni a kertekben, a temetőben ezt a védekezési formát.

Közönséges boróka

Egy biológus írja róla, a „fenyőfélék géniusza”, melynek mintegy 30 faja van, és földünk északi feltekén terjedt el. Keleti növény, külön vannak a hím és külön a női egyedek. Hegyes tülevelei vannak, amik lehetnek szürkés-kék, zöld színűek a fajtától függően. Termése tobozbogyó, melyen a tobozpikkelyek elhúsosodnak és összeforradnak. Csak a következő év őszi érének be. A beérett bo-

gyók kezdetben sötétkék színűek, majd feketére színeződnek. Magjából sok helyen pálinkát főznek (boróka pálinka). Igénytelen növény, hazánkban a legszárazabb meszes, minden tápanyagot nélkülöző homokon, lösz talajon is megél. Így többek között Bugacon, (Kecskeméttől délre), a Dunántúl déli részén, az Őrségben, Balatonfenyvesen, a somogyi homokvidéken találhatók őshonos ellenálló fajták. Ezekről a helyekről választott ki különböző egyedeket immár két évtizede Dr. Barabits Elemér biológus, kertészmérnök és fia nemesítés céljából. Nemesítő tevékenységüket az iváncsi, Dunántúl nyugati részén Szentgotthárdtól keletre lévő kísérleti faiskola telepén végzik. A szürkés-kék színű, karcsú oszloppos boróka hazánkban a legelterjedtebb fajta. Mint más ilyen formájú örökzöld növény a hó nyomásától erősen károsodhat, ezért újabb vékony damil szállal tekerik körül, melyet majd benő, és láthatatlanná válik. A körbekötött példányok még karcsúbb benyomást keltenek.

A boróka kertben történő felhasználása igen sokrétű. Megtalálható úgy a kiskertekben, mint parkokban. Régen főleg a kert bejáratánál „testörként” ültették a karcsú, oszlopos változatait. Ilyen látható Endrődön a Selyem út 17. számú ház (Tankó Andrásné) bejáratánál is. Mintegy ötven évvel ezelőtt ültették. Magassága már elérte a 4-5 métert. Sajnos egy pár évvel ezelőtt a hó és a jég nyomása következtében a föld közelségéig lehajolt és a vezéragat le kellett vágni. Így elvesztette magasságát, szépségét.

A boróka igen érzékeny, ezért ültetése csak nagy földlabdával, jó gyökérzettel rendelkező egyedekkel lehetséges. Ezek képesek átveszteni az átültetést. A nemesített, kultúrváltozatú, oszlopos egyedek telepítését - a kertépítés szempontjait figyelembe véve - az említett átültetési szempontok betartása mellett városunk kertbarátainak ajánlom.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

téli árukinálatom:

- Hőlapátok, gumicsizmák, esőkabátok
- Üstök, üstházak, üstházmelegítők
- Disznópörkölők, húsdarálók
- Kolbászöltők, kések, bárdok
- Hőszugárzók, olajradiátorok
- Elektromos barkácsológépek
- Szegek, csavarok, kéziszerszámok
- Főliák, takaróponyvák
- Izzók, elemek, zseblámpák
- Zárak, lakatok, postaládák
- Állateledek
- Ruhaszárítók, vasalóállványok
- Vasalók, rádiók, hajszárítók

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császár Ferenc

5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu *

Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Iványi Mária, Márton Gábor,

Polányi Éva, Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu